

1 utorak, 26.10.2004.

2 [Otvorena sednica]

3 [Optuženi je ušao u sudnicu]

4 ... Početak u 14.26h

5 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Ustanite, molim.

6 Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju zasjeda.

7 Izvolite sjesti.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobar dan svima. Gospodo tajnice,
9 najavite predmet, molim.

10 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Predmet IT-00-39-T, *Tužitelj*
11 *protiv Momčila Krajišnika.*

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam, gospodo tajnice. Imamo još
13 nekoliko neriješenih proceduralnih pitanja. Ja bih zapravo prepustio stranama u
14 postupku hoćemo li s time početi ili da to obavimo nešto kasnije danas popodne.
15 Ali vidim da su tužitelji ovdje u prilično jakome timu, ako mogu tako kazati,
16 koji bi se vjerojatno htjeli očitovati po nekom od tih pitanja.

17 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. U pravu ste. Gospodin
18 Gaynor je ovdje i on će govoriti o jednom od tih pitanja.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. A koje će to pitanje biti
20 gospodine Gaynor?

21 G. GAYNOR: [simultani prevod] Zahtjev za videokonferencijsku vezu.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. U vezi sa pitanjima državnih obveza
23 slobode prolaza i tako dalje?

24 G. GAYNOR: [simultani prevod] Tako je.

25 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Stewart, recite, je li Obrana
26 podnijela već odgovor na ovaj podnesak jer ja ga nisam podnio?

27 PREVODILAC: Mikrofon, molimo.

1 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, podnesak je na putu. Ja sam
2 ga potpisao prije otprilike 25 minuta, dakle, on bi trebao biti na putu prema
3 Vama.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Bi li bilo dobro najprije pročitati taj
5 odgovor pa onda odgoditi raspravu za nešto kasnije popodne? Možda bi Vijeće za
6 vrijeme pauze moglo pogledati taj odgovor. Naime, gospodine Stewart,
7 pretpostavljam budući da imamo dakle, međunarodne obveze koje su u međusobnom
8 sukobu, da se to nalazi u Vašem odgovoru.

9 G. STEWART: [simultani prevod] Ne, časni Sude. Žao mi je, ali mi nismo
10 išli u to pitanje.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa dobro. Ako je tomu tako, onda -
12 [Sudije većaju]

13 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, ja bih objasnio zašto jer je pomalo
14 teško. Naime, budući da je pitanje bilo spomenuto u Sudu prije neki dan, mi
15 mislimo da bi Tužilaštvo trebalo zapravo dovesti daljnju istragu s tim u vezi.
16 No, mi ćemo svakako sve pogledati šta treba kada za to dođe vrijeme, ali čini mi
17 se da bi to bio dobar redoslijed.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Gaynor, kako ćemo onda raditi
19 s ovim?

20 G. GAYNOR: [simultani prevod] Časni Sude, mi smo preispitali naš stav u
21 svjetlu vašega tumačenja sporazuma i želje da se svjedoči u sudnici, a ne

1 videokonferencijskom vezom. Stoga smo odlučili da ne ustrajemo pri zahtjevu za
2 videokonferencijsku vezu, a svi ostali aspekti podneska ostaju isti.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. Odgovor je jasan. Naše je
4 tumačenje, naravno, vrlo važno. Možda čak i najvažnije za slobodu prolaza, a za
5 slobodu prolaza je vjerojatno najvažnije tumačenje Vlade Kraljevine Nizozemske
6 kao zemlje domaćina zato što oni, zapravo, se moraju odreći od bilo čega što nam
7 može pasti na um. Mi ćemo, dakle, se još baviti tim pitanjem, ali najprije ćemo
8 pročitati odgovor Obrane na ovaj podnesak.

9 Ima li još kakvih proceduralnih pitanje koje netko želi hitno spomenuti?

10 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, postoji jedno praktično
11 pitanje, ne baš sasvim proceduralno. Naime, ja sam jučer obaviješten od
12 gospođice Čmerić da je došlo do problema pri instalaciji kompjuterskih programa
13 u kompjuter gospodina Krajišnika u pritvorskoj jedinici UN-a kako bi on mogao
14 slušati audiosnimke ranijih svjedočenja o drugim predmetima na B/H/S-u.

15 Časni Sude, naravno, ja želim ovakve stvari prepustiti drugim članovima
16 tima. Ja sam tek zapravo sinoć shvatio da je to problem koji zapravo traje. A
17 nije ni gospođica Čmerić prije toga znala zato što je ona bila o tome izvještena
18 /kako je prevedeno/. No, situacija je sada takva da gospodin Krajišnik nema ovo
19 sredstvo, pa stoga ne može slušati audiosnimke koje postoje, koje stoje na
20 raspolaganju zato što je njegov program, čini mi se, nešto drugačiji. Dakle, on
21 ne može slušati ranija svjedočenja.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A na kojem su mediju oni pospremljeni?

2 G. STEWART: [simultani prevod] Dakle, na CD-romovima. A ja sam rekao
3 audiotrake. Ja sam to rekao čisto onako generički, ali naravno, mislim da su ti
4 podaci smješteni na CD-romovima. Ispričavam se časni Sude. A program se zove
5 FTR, izgleda. Ali nemojte od mene tražiti da previše o tome govorim.

6 [Pretresno veće i sekretar se savetuju]

7 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Tajnica me je izvijestila da je zapravo
8 već jutros se počelo raditi na rješavanju toga problema. Naime, da i pritvorska
9 jedinica i tehničari surađuju i da su prilično zaposleni pri uspostavi tog
10 radnog odnosa. Za ovu informaciju mogu reći da Vijeće ostaje malo izvan toga još
11 za kratko vrijeme, pa ćemo vidjeti hoće li se stvar riješiti. A ako ne, onda
12 ćemo se ponovno pozabaviti time.

13 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, hvala. Ja sam zapravo htio
14 reći to isto. Ja također bih htio ostati izvan toga što je moguće više. No,
15 zahvalan sam, časni suci, što nam pružate podršku kada nam je potrebna.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ima li još kakvo proceduralno pitanje?
17 Ja ih imam nekoliko na svom popisu, ali neću inzistirati sada.

18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 G. TIEGER: [simultani prevod] Ne, ništa sada, časni Sude.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja bih onda spomenuo nekoliko stvari.
3 Ponajprije, ja sam dobio *e-mail* odnosno jednu kopiju *e-mail* poruke kojom se
4 potvrđuje da istražitelji Obrane mogu doći 4. i 5. novembra. Ja ne znam jesu li
5 strane u postupku već razgovarale o tome koliko će to djelovati na sudski
6 raspored toga tjedna, pogotovo kada govorimo o svjedocima koje treba pozvati.

7 G. HANNIS: [simultani prevod] Časni Sude, mi smo o tome razgovarali i
8 nastojali smo sukladno tome prilagoditi naš raspored. Mi ćemo pokušati jednoga
9 od svjedoka za sljedeći tjedan prebaciti za ovaj, ali on ima problema sa pasošem
10 tako da to nismo uspjeli napraviti – što znači da nam je plan obaviti dva
11 svjedoka u sljedeća tri dana, a jedan od tri svjedoka koji je trebao početi u
12 ponedjeljak će početi svjedočiti sljedećeg ponedjeljka, 8. novembra. Ja vam
13 nešto kasnije mogu dati ažurirani raspored svjedoka, kao i Obrani.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. To su strane, dakle, već
15 riješile. No, Vaši komentari u vezi sa dugoročnim sudskim rasporedom možda mogu
16 čekati, ali možda su strane već spremne iznijeti komentare o tome kako sam rekao
17 prošloga petka – naime, da će obje strane imati po deset minuta na rasporedu, pa
18 onda još pet.

19 G. HANNIS: [simultani prevod] Mi jesmo spremni.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] A Obrana?

21 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, ja nisam baš spreman danas, časni
22 Sude. Ja bih više volio –

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro.

24 G. STEWART: [simultani prevod] Naravno, mi se možemo pripremiti prilično

25

26

27

28

29

30

1 brzo, ali ne danas, molim Vas.

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dobro. To ćemo za danas onda ostaviti po
3 strani pa ćemo se na to vratiti.

4 G. STEWART: /prevod engleskog transkripta: "Zahvaljujem."/

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Je li tužitelj spreman za svog sljedećeg
6 svjedoka?

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Da, časni Sude. Spremni smo.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospođu poslužiteljice, molim Vas.

9 Pretpostavljam da je sljedeći svjedok gospodin...

10 G. TIEGER: [simultani prevod] Gospodin Radić, časni Sude.

11 [Svedok je ušao u sudnicu]

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Radiću, čujete li me na jeziku
13 koji razumijete?

14 SVEDOK: /prevod engleskog transkripta: "Da, čujem Vas, časni Sude."/

15 Gospodine Radiću, prije no što počnete svjedočiti pred ovim sudom, u
16 skladu sa pravilima, morate dati svečanu izjavu da ćete govoriti istinu. Ja Vas
17 molim, pročitajte tu izjavu glasno, a tekst će Vam dati sudska poslužiteljica.

18 SVEDOK: PREDRAG RADIĆ

19 [Svedok odgovara putem prevodioca]

20 SVEDOK: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, cijelu istinu i ništa
21 osim istine.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Hvala Vam. Izvolite sjesti, gospodine
23 Radiću.

24

25

26

27

28

29

30

1 Vas će, gospodine Radiću, najprije ispitivati tužitelj u ovom predmetu.

2 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, prije no što počnem, moram
3 reći da je gospodin Radiću već svjedočio u predmetu *Brđanin* te da je bio
4 upozoren temeljem Pravila 90. Ne znam hoćete li to sada ponoviti.

5 [Sudije većaju]

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Radiću, gospodin Tieger,
7 tužitelj u ovom predmetu me zamolio da Vam skrenem pažnju na Pravilo 90
8 Pravilnika o postupku i dokazima.

9 Mislite na 90(E)?

10 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ja nisam imao namjeru utjecati
11 na vaše namjere, ali ja nisam znao jeste li imali prilike biti upoznati s
12 postupkom kakav je bio u predmetu *Brđanin*. Kako stvari stoje, svjedok zna što se
13 tamo dogodilo, što se događalo, i ako Sud misli da nije potrebno dalje na to
14 skretati pažnju -

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li se radi o upozorenju na pravo
16 optuženoga koji može uložiti prigovor na odgovaranje na pitanje?

17 G. TIEGER: [simultani prevod] Da. Naime, mislim da je sudac Agius o
18 njemu govorio kao o protagonistu u događajima i zato, čisto da budemo oprezniji...

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Radiću, kao što su mi upravo
20 rekli, za vrijeme Vašega svjedočenja u predmetu *Brđanin*, ja Vam moram skrenuti
21 pažnju na Pravilo 90(E) u kojem pišem sljedeće: "Svjedok se može usprotiviti
22 davanju svake izjave koja bi ga mogla inkriminisati." Međutim, ako budete
23 uložili prigovor na odgovaranje na pitanje koje bi Vas moglo inkriminirati,
24 Vijeće Vas može primorati da ipak odgovorite na pitanje. Ali, ukoliko na taj

1 način dobijemo Vaš iskaz, taj se odgovor ne može koristiti protiv Vas kao
2 dokazni materijal u nekom kasnijem kaznenom postupku. Osim što, naravno, imate
3 dužnost govoriti istinu, dakle, jedini mogući krivični progon primjenom ovoga
4 pravila može se dogoditi ukoliko date lažni iskaz što, naravno, Vijeće ne
5 očekuje od Vas.

6 Gospodine Tieger, izvolite, imate riječ.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

8 Ispituje g. Tieger:

9 [Tužilac ispituje putem prevodioca]

10 P: Dobar dan, gospodine Radiću.

11 O: /prevod engleskog transkripta: "Dobar dan."/

12 P: Mi se još nismo sreli. Ja sam Alan Tieger. Ja radim za Tužilaštvo u
13 ovom Sudu. Ja ću Vam postavljati pitanja za vrijeme Vašeg iskaza, a nakon mene
14 će Vas ispitivati Obrana kao i suci.

15 Mogli bismo početi tako što ćemo Vijeće upoznati malo s općim podacima o
16 Vama.

17 P: Vi danas živite u Banjaluci, po nacionalnosti ste Srbin. Je li točno?

18 O: Jeste.

19 P: Jeste li još uvijek profesor na Ekonomskom fakultetu Sveučilišta u
20 Banjaluci?

21 O: Jesam.

22 P: Da li ste još uvijek i direktor mjesne pivovare?

23 O: Jesam.

24 P: Jeste li Vi danas također i predsjednik jedne manje političke stranke
25
26
27
28
29
30

1 koja se zove Demokratska Patriotska Stranka?

2 O: Tačno.

3 P: Sada bih Vam skrenuo pažnju na višestranačke izbore održane 1990.
4 godine. Da li je od Vas u to vrijeme SDS zatražio da pristanete na to da oni
5 istaknu Vaše ime kao kandidata za političku funkciju?

6 O: /prevod engleskog transkripta: "Jesu"./

7 P: I jeste li Vi u novembru 1990. godine izabrani na funkciju
8 predsjednika Skupštine općine Banja Luka?

9 O: Jesam.

10 P: Jeste li Vi u januaru 1991. i prihvatili tu dužnost?

11 O: Jesam.

12 P: A isto tako, točno je, gospodine, da ste nakon izbora zapravo stupili
13 u redove SDS-a?

14 O: Poslije toga, jesam.

15 P: I još nekoliko preliminarnih pitanja. U julu 1991., jeste li u to
16 doba bili izabrani u Glavni odbor SDS-a?

17 O: Jesam.

18 P: A jeste li 1992. postali članom Kriznog štaba Autonomne oblasti
19 Krajina?

20 O: U funkciji predsjednika opštine, jesam.

21 P: Gospodine Radiću, za vrijeme trajanja tih Vaših političkih aktivnosti
22 1990. godine i nakon toga, jeste li imali prilike sastati se i surađivati s
23 raznim članovima SDS-a, odnosno vodstva bosanskih Srba?

24 O: Preko Glavnog odbora, uglavnom, da.

1 P: I Vi ste bili na sastancima Glavnog odbora?

2 O: Da.

3 P: A to su bili sastanci na kojima je formulisana politika SDS-a, je li
4 tako?

5 O: Da.

6 P: Da li ste takođe prisustvovali različitim okupljanjima na kojima su
7 rukovodioci na opštinskom, regionalnom i republičkom nivou, predstavnici SDS-a,
8 bili okupljeni? Pri tome mislim na Srpsku republiku Bosnu i Hercegovinu?

9 O: Ne znam na koja okupljanja mislite. Ako mislite na mitinge gdje se
10 ovaj... izražavalo mišljenje, jesam.

11 P: Dozvolite da Vam dam jedan primjer takvog okupljanja i da skrenem
12 Vašu pažnju na sastanak koji je održan 14. februara 1992. godine u Sarajevu.

13 G. TIEGER: [simultani prevod] U vezi s tim, časni Sude, želio bih da
14 skrenem pažnju Vijeća na dokazni predmet Tužilaštva 67A, tabulator 27. To je
15 registrator u kom se nalaze presretnuti razgovori i govori koji su uvedeni tokom
16 svedočenja gospodina Treanora.

17 P: Gospodine Radić, to se navodi kao jedna proširena sjednica Glavnog i
18 Izvršnog odbora SDS-a koja je održana u *Holiday Innu* u Sarajevu. I želio bih da
19 skrenem Vašu pažnju na neke od tema o kojima se raspravljalo na tom sastanku i
20 takođe na Vaše prisustvo tom sastanku. Možda bih mogao da skrenem Vašu pažnju na
21 jedan konkretan dio tog sastanka.

22 /.../

23 Gospodine Radiću, da bih Vam pomogao da nađete gdje se to nalazi u
24 verziji na B/H/S-u, pogledajte od zadnje strane Vaše verzije i vidjećete da je
25 došlo do prekida u snimanju; i onda drugi dio - "rez na snimku" piše i želio bih
26 da Vam skrenem pažnju na taj drugi dio, a to je na stranici 24 verzije na
27 engleskom, časni Sude. To je verzija koja ima 31 stranicu. Tu govori doktor

28

29

30

1 Karadžić i kaže - počev na redu 15 stranice 24 - on kaže: "Kada je riječ o
2 suštini onoga o čemu je govorio gospodine Radić, dozvolite mi da Vam kažem da
3 smo se zato danas ovde okupili, da bismo intenzivirali drugi nivo..." - i tu je
4 naglašeno "drugi nivo", pod navodnicima - "... i da intenziviramo funkcionisanje
5 Vlade po svaku cijenu i na svakom milimetru naše teritorije. A sada Vas tražim
6 za pauzu. Šta kažete, pola sata pauze?"

7 Gospodine Radić, na tom sastanku od 14. februara 1992. godine u
8 Sarajevu, da li je to bila vrsta sastanaka o kojima ste Vi govorili kada ste
9 govorili o Vašem prisustvu na sastancima i okupljanjima na kojima su izražavana
10 mišljenja?

11 O: Znate kako, to je veoma opsežan materijal da bi sad mogao reći...
12 Međutim, sjećam se toga sastanka. Na sastanak sam došao jako bolestan. I poslije
13 te pauze ja sam napustio sastanak. Da nisam uopšte imao prilike da bilo šta
14 kažem. Međutim, ovaj... iz ovoga ovde što sam uspio da nekoliko... - to je bilo
15 pitanje formiranja izvršnih organa koji faktički nisu ni postojali na nivou
16 države.

17 To je tek početak. 28. februar 1992. Rata još nije bilo. Mi nismo imali
18 nikakve državne organe 28. februara. To je nas u opštinama dovodilo u poziciju
19 da pokušavamo iznaći rješenje za sve ono što nismo mogli dobiti od države. Niti
20 od izvršnih organa, niti od -

21 P: Gospodine Radić, izvinjavam se. Ja cijenim Vaš napor da komentarišete
22 ovaj tekst, ali moje pitanje u ovom trenutku je ograničeno na jedan
23
24
25
26
27
28
29
30

1 jednostavniji upit nego što je Vaše sjećanje tog cijelog sastanka. Možda ću
2 kasnije moći da Vam dostavim kopiju Vaše vlastite prezentacije na tom sastanku.
3 Pored Vašeg prisustva -

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja sam malo zbunjen. Svjedok je govorio
5 o 28. februaru. Molim Vas, proverite to.

6 G. TIEGER: [simultani prevod]

7 P: Vijeće nam je s pravom skrenulo pažnju na činjenicu da ste Vi u Vašem
8 odgovoru pomenuli 28. februar. Ja mislim da ste Vi mislili na ovaj konkretni
9 dokument, a na njemu je datum 14. februar. Želio bih samo da se pojasni da li je
10 riječ o pogrešnom sjećanju datuma ili ste Vi mislili na neki drugi sastanak.

11 O: Ne. Jednostavno, ovaj... ovaj materijal sad koji ste mi dali prvi
12 puta dobijam u ovome obliku. Dobro, to je 14. februar. Utoliko, ja kažem, je još
13 jasnije da mi nismo imali nikakve organe i da je to bio sastanak, koliko vidim -
14 morao bih ga pročitati da se prisjetim svega - da je to bio sastanak formiranju
15 organa koje mi tada nismo imali u Republici Srpskoj niti je bilo uopšte
16 Republike Srpske još.

17 P: Hvala, gospodine. Želio sam samo da pojasnimo datum i hvala Vam što
18 ste to učinili.

19 Pored toga što ste prisustvovali sastancima Glavnog odbora,
20 prisustvovali ste ovakvim vrstama okupljanja, kao što je bio sastanak od 14.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 februara 1992. godine. Da li ste takođe zajedno sa rukovodiocima SDS-a u
2 Republici Srpskoj učestvovali na mitinzima?

3 O: Bio je jedan određen broj mitinga. Jedan takav mi je bio prikazan u
4 suđenju gospodinu Brđanina. Međutim, tamo ne govorim nit' je... glasom se nisam
5 pojavio, nego je on rekao što sam ja rekao. Jesam učestvovao na mitinzima jel
6 /?jer/ to je tada bio oblik ispoljavanja našeg mišljenja o onome što se dešavalo
7 na tlu bivše Jugoslavije. To je bilo, da to kažemo, rastakanje Jugoslavije, a
8 isto tako bez pitanja jednog konstitutivnog naroda, pa smo našli način da na taj
9 način i kažemo da se s tim ne slažemo.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Radić, mogu li Vam skrenuti
11 pažnju na sljedeće? Vama je postavljeno pitanje. "Da li ste zajedno sa
12 rukovodiocima SDS-a i Republike Srpske učestvovali na mitinzima?" Vi ste
13 iznijeli mnogo detalja o tome šta ste Vi očekivali od tih mitinga i o tome kakva
14 su pitanja uslijedila i na šta se fokusiralo. Ali mi još to ne znamo. To nije
15 bilo pitanje. Pitanje je bilo jednostavno da li ste Vi učestvovali na tim
16 mitinzima? Gospodin Tieger će onda kasnije da Vam traži dodatne detalje. Pošto
17 je naše vrijeme ograničeno, mogu li Vas zamoliti da pažljivo slušate pitanje i
18 da prvo date odgovor na to pitanje, a da onda sačekate sljedeće pitanje. Ako
19 bude nešto važno što je propušteno, Vi možete uvijek na kraju da kažete Vijeću:
20 "Želio bih da dodam još par stvari u vezi sa pitanjima koja su mi već
21 postavljena."

22 Molim Vas, nastavite gospodine Tieger.

23 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

24 Želio bih da se ovaj dokument obilježi kao sljedeći u redoslijedu. A
25 sada bih zamolio video-snimak koji na B/H/S-u ima broj 004757.

30

1 reći u kom stepenu je novinar ustvari, prenio ono što ste Vi rekli?

2 O: Pa znate, ne mogu se precizno sjetiti riječi koje sam izgovorio te
3 godine. Novinar je prenio ono što... je, po njemu, sam ja rekao, međutim, poruka
4 je bila jasna koju sam uputio: da oni koji su nas dva puta klali nek' pokušaju
5 to opet učiniti. Hrišćanski je oprostiti, ali da im zaboravimo - ne ide. Ne
6 može. Tad je gospođa - mislim da se zovala /sic/ Karen, tužilac - rekao je da
7 sam preplašio s tim nesrpsko stanovništvo. Na žalost, gospodo, nisam. Ovaj puta
8 ne samo da su -

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvinjavam se, gospodine.

10 Gospodine Radić, Vi ste nam upravo rekli o nečemu što je neko rekao
11 ranije. Ovo Vijeće ne zna ništa o tome i nema razloga da bilo to negira ili da
12 odgovara na to. Izvolite nastavite, gospodine Tieger.

13 G. TIEGER: [simultani prevod]

14 P: Gospodine Radić, recite nam da li je to bilo ustvari, upozorenje
15 onima koji bi razmatrali mogućnost da preduzmu korake o kojima ste Vi
16 raspravljali?

17 O: /nerazgovetno/ ...samo upozorenje, nikakva prijetnja nego upozorenje
18 da to ne čine. Jer sam i ja žrtva iz Drugog svjetskog rata, takvih činjenja.

19

20

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 P: Da li je tačno, gospodine, da je to bio miting koji je održan
2 neposredno pred plebiscit u novembru 1991. godine?

3 O: /nerazgovetno/ ...tako...tako bilo.

4 P: Da li je takođe tačno da je u redovima SDS-a, posebno rukovodstva
5 SDS-a, a možda i uopšteno govoreći među srpskim narodom postojalo gledište da
6 oni koji nisu glasali na plebiscitu i koji nisu pokazali solidarnost sa srpskim
7 narodom su ustvari izdajice?

8 O: Ne znam, ne mogu Vam reći da je baš tako gledište bilo. Sigurno je
9 bilo očekivano da će srpski narod plebiscitarno se izjasniti za opstanak u
10 Jugoslaviji. A da l' su ih zvali izdajicama, to ne znam.

11 P: Namjera odnosno namjena tog mitinga, i plebiscita, je bila da se
12 odgovori na pokušaje Muslimana, barem onako kako su ih vidjeli pripadnici SDS-a,
13 dakle, na njihove pokušaje da Bosna napusti Jugoslaviju. Je li tako?

14 O: Pa ne bih rekao samo SDS-a nego i srpskog naroda uopšte. Srpski narod
15 uopšte je bio protiv toga da se napusti Jugoslavija iz dobro znanih razloga.

16 P: A da li je tačno da je nakon plebiscita pitanje "ko je izrazio
17 solidarnost sa srpskim narodom i posebno ko je glasao na plebiscitu, a ko nije
18 glasao", korišteno kao mjera da se odluči o određenim akcijama u odnosu na takve
19 ljude? Na primer, otpuštanju sa posla.

20 O: Vidite, kako...kako...kako se uopšte moglo znati kako se ko izjasnio
21 na plebiscitu? To...to je ovako jedna pretpostavka da je to moglo poslužiti kao
22 osnov za ovu il' onu mjeru. Ja postavljam pitanje kako se... Vi u Banjaluci

1 niste mogli znati ko je -

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mogu li samo ja da intervenišem? Čini se
3 po odgovoru da ili pitanje nije adekvatno prevedeno ili nije u cijelosti
4 shvaćeno od strane svjedoka.

5 Gospodine Tieger, Vi ste pitali za one koji jesu ili nisu glasali, a
6 čini se da je svjedok to shvatio kako su ljudi glasali, a ne da li su glasali.
7 Dakle, pitanje je bilo - barem tako se to pitanje pojavljuje na engleskom - ...
8 nije pitanje bilo o tome kako su ljudi glasali već da li su glasali i da li je
9 to da li su oni glasali korišteno da bi se odlučilo o određenim akcijama u
10 odnosu na te ljude, na primer, otpuštanju s posla.

11 Iz Vašeg odgovora, ja sam shvatio da ili pitanje nije bilo dobro
12 prevedeno ili da nije bilo u cijelosti shvaćeno. Molim Vas, odgovorite na
13 pitanje.

14 SVEDOK: To nije moglo bit osnov za... da se neko otpusti sa posla. I
15 nije, bar u Banjoj Luci u kojoj sam ja bio predsjednik skupštine opštine, to se
16 dešavalo.

17 G. TIEGER: [simultani prevod] Molim da pokažemo sljedeći dokazni
18 predmet. To je članak iz "Oslobođenja" od 12. novembra 1991. godine i naslov je:
19 "Bolje da se prijavite sami".

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim da predstavnica Sekretarijata kaže
21 koji će to biti dokazni broj.

22 GĐA SEKRE TAR: [simultani prevod] To je dokazni broj Tužilaštva P355.

23 G. TIEGER: [simultani prevod]

24 P: Gospodine Radić, mislim da je ovo dokument koji ste imali priliku da
25 vidite tokom Vašeg svjedočenja u predmetu *Brđanin*.

26 O: Jes'.

1 P: Članak citira gospodina Brđanina koji je u to vrijeme bio
2 potpredsjednik Skupštine Autonomne regije Bosanska Krajina koji predlaže da se
3 svi direktori i drugi rukovodioci koji nisu izašli na plebiscit pod hitno
4 smijene sa svojih položaja u čitavoj Autonomnoj regiji Bosanska Krajina.

5 A dalje članak citira gospodina Brđanina koji je rekao da ti ljudi treba
6 odmah da ponude ostavke jer "mi ćemo doći do njihovih imena za nekoliko dana
7 kada to sravnimo sa biračkim spiskovima".

8 Gospodine Radić, bez obzira na Vaš stav da je to apsurdno koristiti...
9 glasanje na plebiscitu kao test za zadržavanje ili otpuštanje sa položaja, da li
10 je tačno da su gospodin Brđanin i drugi imali takav stav da treba doći do takvih
11 otpuštanja?

12 O: Iz ovog se vidi da jeste bio njihov stav. Al' do toga nije došlo. Ja
13 to mogu dokazat - da do toga nije došlo.

14 P: Doći ćemo do pitanja otpuštanja i kasnije tokom ovog ispitivanja. Ako
15 biste bili ljubazni da sačekate da ja mogu da se pozabavim tom temom.

16 Tokom Vašeg svjedočenja u predmetu *Brđanin* takođe ste imali mogućnost da
17 vidite presretnuti telefonski razgovor i transkripta tog razgovora i mogli ste
18 takođe da poslušate audio-traku tog presretnutog razgovora u kojem ste
19 učestvovali Vi, gospodin Brđanin, i gospodin Vukić, i doktor Karadžić. Da li se
20 sjećate toga?

21 O: /prevod engleskog transkripta: "Sjećam se, da."/

1 P: I kao što je rečeno tokom Vašeg svjedočenja, to je razgovor do kojeg
2 je došlo nakon što je objavljen ovaj članak o stavu gospodina Brđanina koji je
3 opisan u ovom članu.

4 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ja bih molio da se za
5 identifikaciju obilježi presretnuti telefonski razgovor, odnosno transkripta tog
6 presretnutog telefonskog razgovora. ERN broj je 03083923 do 03083933.

7 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] To je dokazni predmet P356.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako sam dobro shvatio, Vi želite da se
9 to uvede kao dokazni predmet, obilježavanje u svrhu identifikacije se
10 primjenjuje kod druge vrste dokumenta.

11 G. TIEGER: [simultani prevod] Da, da, časni Sude. Hvala. U pravu ste.

12 P: Gospodine Radić, dozvolite da skrenem Vašu pažnju na jedan konkretni
13 dio tog presretnutog telefonskog razgovora. U prevodu na engleski to je druga
14 polovina stranice 4 i dalje, a počinje riječima gospodina Vukića koji je rekao:

15 "To je super. Evo sada Radića."

16 Doktor Karadžić kaže: "Dalje..."

17 Gospodin Vukić kaže: "Uglavnom sam te opcije shvatio i toga se držim
18 strogo."

19 Doktor Karadžić kaže: "Odlično."

20 Gospodin Vukić kaže: "Prema tome, nema problema što se mene tiče, Brđe i
21 Radića."

22 Doktor Karadžić kaže: "Ma dobro, malo je Brđo izletio i ja sam ga
23
24
25
26
27
28
29
30

1 pokušao izvaditi; da je to šala bila, jebi ga." [Smeh]

2 Doktor Vukić kaže: "Dobro, on je to izletio, nije zaje... Nije on to
3 rekao, ne."

4 Doktor Karadžić kaže: "Ma nema veze, šta?."

5 Doktor Vukić kaže: "Ne može Brđo to reći, to radi sebe, odnosno to...
6 jer Brđo je ovako... gard..."

7 Doktor Karadžić kaže: "Ne, ono za direktore, za direktore."

8 A Vukić: "Aaa, direktore?"

9 Doktor Karadžić: "Da, da."

10 Doktor Vukić: "Pa dobro, to ćemo je... treba sprovoditi. To ne treba
11 objašnjavati."

12 Doktor Karadžić kaže: "E, pa, jebi ga, umjesto da radi a čuti, on ne
13 radi, a govori."

14 Doktor Vukić kaže: "E, e, to."

15 Doktor Karadžić: "Sad se trudi, a ne govori se. Jebi ga." [Smeh]

16 Doktor Vukić onda kaže: "Evo ti Radić malo. Dobro je stari. Drž' se
17 dobro."

18 Dijelom, ovaj telefonski razgovor je bio o članku objavljenom u
19 novinama, koji smo upravo pogledali. Je li tako?

20 O: Tačno.

21 P: A ono što je gospodin Brđanin već govorio u novembru 1991. godine to
22 je da ljudi koji se ne smatraju lojalnim srpskoj državi, treba da budu

1 otpušteni. Je li tako?

2 O: Da. To piše ovdje.

3 P: Ranije smo, prije par trenutaka, gledali Vaše komentare na mitingu
4 pred plebiscit koji je održan u novembru 1991. godine. Sada bih želio skrenuti
5 Vašu pažnju i pažnju Vijeća na napomene drugih učesnika, par drugih učesnika na
6 tom mitingu.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Ja bih zamolio sada da se pusti insert
8 broj 2.

9 [Gleda se video-snimak]

10 "G. KRAJIŠNIK: Sve mračne sile iz raznih razloga upregle su se u svoju
11 kočiju da sruše zajedničku nam otadžbinu. Da nas rasparčaju, a ja se nadam da mi
12 to nećemo dozvoliti."

13 G. TIEGER: [simultani prevod] I insert broj 3 molim.

14 Prije nego što krenemo dalje... no, iako se to čini samo po sebi jasnim,
15 možete li nam identificirati čovjeka koji maloprije govori?

16 O: Da, to je gospodin Krajišnik. Da.

17 G. TIEGER: [simultani prevod] I insert 3 molim.

18 [Gleda se video-snimak]

19 "G. OSTOJIĆ: ... saopštimo istinu, da saop...saopštimo pravdu, da
20 saopštimo šta se dešava na ovim prostorima.

21 G. KARADŽIĆ: 9. i 10. novembra, glasajući za ostajanje u zajedničkoj
22 saveznoj državi sa svim srpskim zemljama i sa svima onima koji hoće da ostanu s
23 nama. Mi se nadamo da ćemo jednom za sva vremena zaokružiti državu u kojoj neće
24 biti izdajnika, državu koja neće svakih 20 godina da se raspada."

25 G. TIEGER: [simultani prevod]

26 P: Gospodine Radiću, možete li nam kazati koja su ovo dvojica govornika

27

28

29

30

1 na skupu iz novembra 1991.?

2 O: Drugi je bio gospodin Velibor Ostojić i treći, prepoznatljiv
3 /nerazgovetno/ gospodin Radovan Karadžić.

4 P: Gospodine Radiću, osim Vaše funkcije -

5 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ja bih nešto predložio što bi
6 nam bilo od pomoći ubuduće. A to je sljedeće: ako se od svjedoka traži da dođe i
7 gleda video-insert gospodina Krajišnika ili gospodina Ostojića ili gospodina
8 Karadžića, onda mi ubuduće ne moramo time mučiti svjedoke. Jer, ako Tužiteljstvo
9 želi nam pokazati taj materijal unaprijed, mi zapravo možemo se sasvim... možemo
10 i sami identificirati gospodina Krajišnika. To nije težak posao. Čak ni
11 gospodina Krajišnika /u engleskom transkriptu: "Karadžića"/, a mislim da ne bi
12 bilo problema ni sa gospodinom Ostojićem.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, izvolite.

14 G. TIEGER: [simultani prevod] Ja se zahvaljujem gospodinu Stewartu, ali
15 mislim da se tu ne bi ostvarila velika ušteda vremena. No, to ćemo svakako uzeti
16 u obzir.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Bila bi kumulativna.

18 G. TIEGER: [simultani prevod] To svakako ne bi ugasilo potrebu da se
19 pokaže video.

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim, nastavite.

21 G. TIEGER: [simultani prevod]

22 P: Dakle, gospodine Radiću, osim Vašega članstva u Kriznome štabu
23 Autonomne regije Krajina, jeste li bili član i banjalučkog kriznog štaba, dakle,

1 općinskog kriznog štaba?

2 O: Znate, ja sam prošli puta sve obrazložio mada gospodin sudija kaže da
3 je to neki drugi predmet. To je isti predmet. Ja sam prošli put rekao da sam bio
4 jedanputa na Kriznom štabu AR Krajine i više nikad.

5 /nerazgovetno/ Kada je u pitanju Krizni štab banjalučke... aaa...
6 banjalučki krizni štab, jesam bio član kriznog štaba banjalučkog. To je po
7 nalogu bilo i to je urađeno, ali nije dugo trajalo. Nije dugo trajalo. Zato što
8 je tad bila zaustavljen rad Skupštine opštine i to sam već rekao i to možete
9 naći u svjedočenju o gospodinu Brđaninu.

10 P: Čisto kao smjernicu, gospodine Radiću, a da se nadovežem na prijedlog
11 sudaca; mislim da bi odgovor na to pitanje bio jednostavno: "Da,..." - bili ste
12 član Kriznoga štaba Općine Banja Luka.

13 O: Po funkciji, naravno.

14 P: Časni Sude, ja bih sada zamolio da se svjedoku predoči već uveden
15 dokazni predmet u ovom predmetu. To su, dakle, instrukcije odnosno upute o
16 decembru, 19. decembru 1991., tzv. Dokument - varijanta A i varijanta B.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, dok se ovaj dokument
18 razdjeli, sigurno postoji način da se poboljša logističko rukovanje dokumentima.

19 G. TIEGER: [simultani prevod]

20 P: Gospodine Radiću, Vama je ovaj dokument bio pokazan za vrijeme Vašega
21 svjedočenja u predmetu Brđanin. Sjećate li se?

22 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

23

24

25

26

27

28

29

30

1 G. STEWART: [simultani prevod]

2 P: Časni Sude, izgleda da to nije taj dokument. Mi imamo drugi naime -
3 od 22. juna 1992.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Mi smo dobili dokument -

5 Gospodine Tieger, mi smo dobili jedan dokument od 22. juna 1992. i jedan
6 dokument od 23. juna 1992. i drugi dokument bez originala, naime, samo prijevod.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, da vidim mogu li nastaviti
8 postavljati pitanja svjedoku bez trošenja vremena na razdjelu ovih dokumenata,
9 Varijanta A i Varijanta B.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

11 G. TIEGER: [simultani prevod]

12 P: Dakle, gospodine Radiću, sjećate li se Vi razgovora u vezi s uputama
13 od 19. decembra 1991. odnosno takozvanoga dokumenta Varijanta A i Varijanta B o
14 čemu ste govorili za vrijeme svjedočenja u predmetu *Brđanin*?

15 O: To nije ovaj dokument.

16 P: Ne, nije. Izgleda da ste dobili zapravo drugi dokument.

17 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Dakle, ustanovili smo da to nije taj
18 dokument. Stoga Vam se postavljaju pitanja bez tog dokumenta.

19 O: Ali kako glasi dokument? Ne mogu se izjasniti, shvatate? - da ne znam
20 kako glasi dokument od 19-oga... Ja bih ga volio... da vidim. Prvo, ovaj
21 dokument, to Vam moram kazat, to nije potpisao gospodin Brđanin. To sam i prošli
22 puta rekô - od 22.06.

23 G. TIEGER: [simultani prevod] Pronaći ćemo dokument i pokazati ga nakon
24
25
26
27
28
29
30

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 pauze, časni Sude.

2 [Pretresno veće i sekretar se savetuju]

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pronađen je relevantni dokument. Mislim
4 da za to za nas nije sasvim novi dokument, i ako bi ga se stavilo na
5 grafoskop... onda bismo mogli original... - ali u svakom slučaju, imamo
6 problem...

7 Gospodine Tieger, imate li Vi jedan primjerak prijevoda na engleski tog
8 dokumenta?

9 G. TIEGER: [simultani prevod] Mislim da imamo časni Sude. Mislim da se
10 on nalazi u registratoru 18, razdjelnik 35. Ali, da vidimo imamo li ga prije
11 nego što -

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa Vi ste osoba koja izgleda želi
13 ispitivati svjedoka u vezi s tim. Vidim, imamo tu jedan dokument na kojem je
14 broj 100.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Uz pomoć Tajništva, časni Sude, mogu reći
16 da se dokument nalazi u dokumentu P65, razdjelnik 66, kako mi kažu. I sada će ga
17 dobiti i svjedok.

18 P: Gospodine Radiću, budući da sada imate priliku, uzmite vremena koliko
19 Vam treba i pregledajte detaljnije taj dokument, molim Vas.

20 Sjećate li se da Vam je predložen taj dokument i da ste o njemu
21 razgovarali kratko, za vrijeme Vašega svjedočenja u predmetu *Brđanin*?

22 O: Previše se pouzdajete u...u moje sjećanje. Ja bih volio da ovo
23 pregledam i ja moram reći časnom Sudu da mene niko nije, ni Tužiteljstvo, ni
24 Odbrana, konsultovala za ovaj dolazak i da mi predoči ovu dokumentaciju prije

25

26

27

28

29

30

1 nego što dođem ovdje, da znam o čemu govorim. Ne mogu ovako na brzinu ovo sve
2 pregledati. Mislim da je to sasvim razumljivo - bez obzira što sam ja to imao
3 prilike vidjeti u slučaju *Brđanin*.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Radiću, ako Vam treba više
5 vremena da biste pregledali te dokumente, mi ćemo Vam, naravno, to vrijeme
6 staviti na raspolaganje.

7 Gospodine Tieger, ja ne znam koji su Vam još dokumenti potrebni sada ili
8 da li biste htjeli možda ranije otići na pauzu i možda pripremiti dovoljan broj
9 primjeraka tako da gospodin Radić može tijekom pauze pregledati dokumente. Ja,
10 naravno, to prepuštam Vama. To je... to bi bila jedna mogućnost.

11 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, pa u svjetlu komentara
12 svjedoka, ja bih stvarno radije da se napravi pauza ranije, pa tako da svjedok
13 može pogledati dokument.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali možda ne original koji se nalazi
15 već u sudskome spisu, nego možda bi se mogla napraviti kopija. A isto tako bilo
16 bi dobro da se dâ kopija odnosno original na B/H/S-u tako da gospodin Krajišnik
17 može pratiti iskaz ovoga svjedoka.

18 Gospodine Radiću, molim Vas, vratite dokument sada sudskoj
19 poslužiteljici. Mi ćemo napraviti fotokopiju pa ćete za vrijeme pauze dobiti
20 priliku još jedanput ga pročitati, pregledati, a mi ćemo sada napraviti pauzu
21 koja će trajati do 15.55h.

22 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

23 ... Početak pauze u 15.29h

24 ... Sednica nastavljena u 15.59h

25 SUDSKA SLUŽBENICA: [simultani prevod] Molim, ustanite.

26 Izvolite sjesti.

27 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, možete nastaviti, ali

1 prije nego što to učinite...

2 Recite gospodine Radiću, jeste li imali prilike pogledati još jednom
3 dokument od 19. decembra?

4 O: Jesam.

5 G. TIEGER: [simultani prevod]

6 P: Gospodine Radiću, jeste li Vi bili na sastanku u decembru 1991., na
7 sastanku na kojem se radilo o uvođenju odnosno raspodjeli ovoga dokumenta?

8 O: Nisam siguran, gospodine. Ako postoji zapisnik, dobro bi bilo to
9 utvrdit preko zapisnika, ali nisam siguran da sam bio na tome... na toj sjednici
10 od 19. decembra.

11 P: Je li ovo uputstvo stiglo u sve općine?

12 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude...

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, izvolite, gospodine Stewart.

14 G. STEWART: [simultani prevod] Ne, u redu je, u redu je, časni Sude.
15 Povlačim.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu.

17 Gospodine Tieger, možete nastaviti. Izvolite.

18 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude. Dakle, gospodine
19 Radiću, pitanje je bilo je li ovo uputstvo stiglo u sve općine?

20 O: Verovatno jeste, s tim da ne mogu da garantujem da je baš u sve
21 opštine stiglo, ali verovatno je stiglo u sve opštine.

22 P: Vi ste pregledali ovaj dokument uključujući i one točke koje su
23 označene brojeve, nabrojane točke. Dakle, u skladu sa uputama, općinski SDS u
24 Banjaluci je osnovao krizni štab kako to stoji u točki 3. Je li tako? - u
25 dokumentu.

26 O: "Formirati krizni štab..." Da.

1 P: Sjećate li se na koji ste način Vi dobili ovaj dokument, odnosno, je
2 li Vam ga donio neki drugi član Glavnog odbora?

3 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, zar ne bi trebalo postaviti
4 jedno pitanje prije toga?

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Možda postoji prethodno pitanje, ali -

6 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, postoji, časni Sude, zato što ovo
7 pitanje, kako je postavljeno iznosi očiglednu pretpostavku.

8 G. TIEGER: [simultani prevod]

9 P: Gospodine Radiću, iz Vašeg prethodnog odgovora shvaćam da Vi ne znate
10 jeste li dokument dobili odnosno da se ne sjećate točno jeste li ga dobili na
11 ovom sastanku, na sjednici 19. decembra ili otprilike u to vrijeme?

12 O: Ja se ne sjećam da l' sam bio uopšte na toj sjednici, ali iz
13 dokumenta, ovaj koji sam pročitao, vidi se da su ti dokumenti, ovakvi,
14 dostavljani opštinskim odborima SDS. A onda su oni dalje proslijedili oboje, da
15 tako kažem, partijski dokument.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, mislim da je ono što
17 je gospodin Stewart imao na umu je bilo pitanje da li je svjedok dobio jedan
18 primjerak tog dokumenta?

19 Čak ako i niste bili na sjednici, jeste li dobili ovaj dokument odnosno
20 jedan njegov primjerak?

21 SVEDOK: Vjerujte da se ne sjećam da l' sam ga dobio, al' znam da je bilo
22 rasprava po ovom dokumentu jer taj dokument su dobijali opštinski, bolje rečeno,
23 predsjednici opštinskih odbora SDS-a kao što piše ovde. Da će se njima
24 dostaviti, a oni će dalje stupiti u realizaciju toga. Jer ovo je partijski
25 dokument.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, nastavite molim.

2 G. TIEGER: [simultani prevod]

3 P: Kao što vidimo na prvoj stranici dokumenta, gospodine Radiću, naslov
4 je kako ste upravo rekli - Vi ste rekli "to je stranački dokument" - i piše
5 "Srpska Demokratska Stranka Bosne i Hercegovine, Glavni odbor".

6 Je li točno da su postojali i mjesni kao i općinski odbori?

7 O: Opštinski odbori postojali su. I postojali su ogranci u mjesnim
8 zajednicama. Da kažemo, veći gradovi su imali opštinski odbor, imali su svoje
9 mjesne odbore. Banja Luka je imala 57 mjesnih odbora zato što ima 57 mjesnih
10 zajednica.

11 P: A jesu li ti lokalni, mjesni odbori bili odgovorni općinskim
12 odborima, a onda općinski odbori su... - jesu li oni bili odgovorni Glavnome
13 odboru?

14 O: Znade, mjesni odbori su primali zadatak od opštinskog odbora i
15 odgovarali opštinskom odboru za njihovo sprovođenje. A opštinski odbori su
16 sigurno bili odgovorni Glavnom odboru ili, kako smo nekad zvali, centralnim
17 komitetima. Glavnom odboru su morali biti odgovorni.

18 P: Skrenuo bih Vam sada pažnju na Krizni štab Autonomne regije Krajina
19 čiji ste Vi bili član, kako ste rekli. Krizni štab ARK je pokrivao zapravo
20 regiju od preko 20 općina u Krajini. Je li to točno?

21 O: Da.

22 G. TIEGER: [simultani prevod] Zamolio bih da se označi sljedeći dokazni
23 predmet po redu, a to je dio Službenog lista od 5. maja 1992.

24

25

26

27

28

29

30

1 [Pretnesno veće i sekretar se savetuju]

2 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Je li to odluka koju smo već donijeli
3 ranije?

4 G. TIEGER: [simultani prevod] Tako su meni rekli, časni Sude.

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali ja imam dva dokumenta na
6 engleskom, a jedan na B/H/S-u. Dakle, da li imamo jedan engleski viška ili jedan
7 B/H/S nedovoljno? Dakle, jedan je bio od 22. juna, a jedan od 23.

8 G. TIEGER: [simultani prevod] To nije taj dokument. ERN brojevi tog
9 dokumenta u kojem se nalazi dio o kojem ću ja govoriti je 00882889 do...

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] To je drugi dokument.

11 G. TIEGER: [simultani prevod] ... do zadnjeg broja 2938.

12 Ispričavam se, časni Sude.

13 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

14 [Pretnesno veće i sekretar se savetuju]

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Isto tako, moram reći da se on nalazi u
16 dokaznom predmetu P64A dokumenata koji su korišteni kod iskaza gospodina
17 Treanora, a ja taj razdjelnik nemam.

18 GDA SEKRETAR: [simultani prevod] To će biti dokazni predmet Tužiteljstva
19 -

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Prvo ćemo vidjeti da li je taj dokument
21 već uveden u spis.

22 [Pretnesno veće i sekretar se savetuju]

23 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Koliko ja vidim, on se nalazi u
24 materijalu u fusnotama, koji se ne donosi svaki dan u sudnicu. Naime, radi se o
25 28 registratora.

26 G. TIEGER: [simultani prevod]

27 P: Gospodine Radiću, ja bih Vam skrenuo pažnju na treću stranicu tog

28

29

30

1 dokumenta. Naime, odluku o osnivanju Kriznog štaba Autonomne regije Krajina. To
2 je odluka usvojena, kako piše na vrhu dokumenta, 5. maja 1992. Vidite li taj
3 dokument pred sobom?

4 O: /prevod engleskog transkripta: "Da, vidim."/

5 P: Osim toga, datum formiranja Kriznog štaba Autonomne regije Krajina
6 nalazi se i popis članova Kriznoga štaba.

7 O: To je 2. strana.

8 P: A među članovima je bio i general Talić?

9 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

10 P: Iz vojske koja je uskoro trebala postati VRS, je li tako?

11 O: Pretpostavljam da je.

12 P: Kao i gospodin Župljanin...

13 O: Da.

14 P: ...koji je bio načelnik CSB-a, zar ne?

15 O: /prevod engleskog transkripta: "Točno."/

16 P: I vodeća ličnost odnosno vodeći predstavnik MUP-a u toj regiji?

17 O: Da.

18 P: Predsjednik Kriznoga štaba Autonomne regije Krajine bio je gospodin
19 Brđanin?

20 O: /prevod engleskog transkripta: "Točno."/

21 P: Među ostalim, gospodin Brđanin je bio poznat zbog toga što je javno
22 širio, odnosno, iznosio ružne stvari o Muslimanima.

1 Je li to točno?

2 O: Kažem, imao je dugačak jezik. Jeste. Mnogo je pričô.

3 P: Vi ste rekli za vrijeme svojega svjedočenja u predmetu *Brđanin* da ste
4 Vi s njim imali prilično teške razgovore u vezi s njegovim ekstremnim gledištima
5 o nesrbima. Je li to točno?

6 O: Morali biste mi to pokazat to da vidim, baš tačno kako sam rekao, baš
7 da sam imao sa njim ružne razgovore po pitanju ekstremnih nastupanja – ja bih
8 molio da mi se to pokaže, ovo da vidim šta sam tačno rekao. Jer stalno mi se
9 navodi ono što... neko drugi... šta sam rekao. Ja bih volio da vidim to. A jesam
10 imao sa njim razgovore.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, svjedok je sada
12 odgovorio na pitanje ne pozivajući se na svoje prethodno svjedočenje već samo
13 dajući odgovor na pitanje. Ne znam da li ima potrebe da se upoređuje pošto ovo
14 Vijeće nije pročitalo transkript iz predmeta *Brđanin*. Prema tome, mi nemamo
15 nikakvo stanovište u odnosu na to.

16 G. TIEGER: [simultani prevod]

17 P: Gospodine Radić, prije nego što svjedočili u predmetu *Brđanin*,
18 predstavnici Tužilaštva su dva puta razgovarali s Vama. Je li tako?

19 O: /prevod engleskog transkripta: "Tako je."/

20 P: Do jednog od tih razgovora je došlo 16. jula 2001. godine, a drugi je
21 održan 28. jula 2002. godine. Je li tako?

22 O: /prevod engleskog transkripta: "Tako je."/

23 P: Tokom razgovora koji je održan 16. jula 2001., da li je postavljeno
24 sljedeće pitanje i dat odgovor na njega:... – časni Sude, to je na stranici 26,

25

26

27

28

29

30

1 počev od reda 28. Gospodin Grady govori, gospodine Radić:

2 "Pitam Vas: Da li ste se složili sa njegovim ekstremnim stavovima u
3 odnosu na nesrbe?"

4 Vi ste odgovorili: "Imao sam problema s njim, ali sam to direktno
5 riješio. Odlazio sam na televiziju, odlazio sam na radio i konfrontirao se s
6 njim."

7 G. Grady: "Kakve ste rasprave imali sa gospodinom Brđaninom o njegovim
8 ekstremnim stavovima?"

9 G. Radić: "Ružne rasprave."

10 G. Grady: "U redu, recite nam nešto o tome."

11 G. Radić: "Ne možete govoriti takve stvari protiv mješovitih brakova. U
12 svakom slučaju, sve imate zapisano. Sve što sam rekao je snimljeno i
13 zabilježeno. Kao što sam rekao, ja sam imao velike probleme u pokušaju da ih
14 smirim u Banjaluci."

15 G. TIEGER: [simultani prevod]

16 P: Prvo, gospodine Radić, da li Vam je ovo osvježilo sjećanje u odnosu
17 na te ružne razgovore koje ste imali sa gospodinom Brđaninom o njegovim
18 ekstremnim stavovima?

19 O: Da.

20 P: Među stvarima koje je gospodin Brđanin rekao, da li je on rekao da
21 treba dozvoliti samo 2% Muslimana da ostanu u Krajini?

22 O: Nije rekao to. Je l' meni ili je javno to rekao?

23 P: Da li Vam je poznato da je on to javno rekao?

1 O: Ne mogu da se sjetim da je to negdje javno rekao i da je to negdje
2 zabilježeno, da bude 2% baš.

3 P: Da li se sjećate da je rekao da je obaveza Srba u narednih stotinu
4 godina da "očiste tlo pod nogama od nehrišćana koji su zagadili naše tlo"?

5 O: Znae, tih i takvih stvari je bilo mnogo da bi se ja sjećao šta je
6 sve gospodin Brđanin govorio. Al' očigledno je da, kad neko kaže "narednih
7 stotinu godina" da je to bilo...bio govor koji je daleko od pameti. Prema tome,
8 stvarno sad ne mogu da se sjetim da je govorio "narednih sto godina". A govorio
9 je svašta.

10 P: U redu.

11 O: Tih "narednih sto godina"... - ima li igdje zabilježeno to? Il' je to
12 neko od svjedoka rekao da je on rekao? Ja bih volio da vidim to da...
13 napi...napisano.

14 P: Gospodine Radić, ja ne želim da se upuštam u raspravu s Vama. Ja Vas
15 molim da odgovarate na moja pitanja u skladu sa svojom odgovornošću da
16 odgovarate. Međutim, u ovom konkretnom slučaju, ja ću pustiti snimak toga.

17 G. TIEGER: [simultani prevod] Molim da se obilježi sljedeći dokazni
18 predmet koji nosi ERN broj V000-0577.

19 GĐA SEKRETAR [simultani prevod] Ovo je dokazni predmet P357.

20 /.../

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] CD će biti P357, a transkript 357A.

22 G. TIEGER: [simultani prevod] Samo trenutak, časni Sude.

1 SVEDOK: Našao sam.

2 G. TIEGER: [simultani prevod] Samo da bismo to stavili u odgovarajući
3 kontekst, molim da se pusti prvi odlomak.

4 [Gleda se video-snimak]

5 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nismo dobili ton.

6 G. TIEGER: [simultani prevod]

7 P: Gospodine Radić, dozvolite samo da Vas pitam. Vidim da Vi čitate
8 transkript. Da li ste Vi vidjeli taj video-snimak dok je on bio puštan?

9 O: /prevod engleskog transkripta: "Da, vidim. Tačno."/

10 P: A to je bio miting koji je održan u ljeto 1994. godine u vezi sa
11 ratificiranjem mirovnog plana. Je li tako?

12 O: Pretpostavljam da jeste.

13 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, imao sam namjeru da pustimo
14 odlomak 2 i nadam se da će taj dio biti operativan.

15 [Gleda se video-snimak]

16 "G. KUPREŠANIN: Cijenjeno Predsjedništvo Republike Srpske, gospodo
17 poslanici, poštovani Krajišnici, građani Banja Luke. Skupili smo se danas i
18 ovdje, sedam dana prije izjašnjavanja na referendumu da čujemo argumente i u
19 mislima se prisjetimo žrtava ovoga, onoga, onoga prije njega i još mnogo ratova
20 prije. 1991., 1941., 1914., 1875. godine. Žrtve ovoga rata su naša djeca. Žrtva

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 onoga rata su naša braća, sestre, očeви i majke. Žrtve onoga prije njega su naši
2 očeви i djedovi, a onoga još prije njega naši djedovi i čukundjedovi. Svi su
3 imali samo jedan cilj: da umnoženi, oboženi, složni, žive sa svojim narodom i
4 ništa više; priznajući i drugim narodima to isto pravo.

5 Kažu da mi nećemo mir. Zar to kažu narodu u čijoj himni bi mogli biti
6 stihovi: 'Krajina je krvava haljina, krvlju ručak, a krvlju i večera. Svak
7 kravave žvače zalogaje, nikad mirna, danka ni počinka.' Mir sanjamo, ali ne po
8 svaku cijenu. Jer nama mir nikada i niko nije badava poklonio."

9 P: Preći ćemo na kasniji dio mitinga, nakon što ste Vi govorili,
10 gospodine Radić.

11 [Gleda se video-snimak]

12 "G. KUPREŠANIN: Nema islamske države na večito srpskoj zemlji. Ne
13 postoji muslimanski narod i to čitav svijet zna. Postoji na ovim prostorima samo
14 srpski narod. Postoje Srbi pravoslavne vere, postoje Srbi katoličke vere i
15 postoje Srbi muslimanske vere. Pod 6: Pod hitno odrediti srpske teritorije i
16 granice; izaći pred srpski narod da ih prihvati jer nema države bez određene
17 torije...teritorije označene i označenih granica.

18 Bosna je večito srpska zemlja. Do dolaska Turaka na ove prostore, Bosnom
19 su vladali srpski kraljevi. Srbi su oterali Turke, oterali Austrijance, oterali
20 Nemce i srpski partizani su oterali Hitlera sa ovih prostora. Nema Vojske
21 Republike Srpske, Republike Krajine, Jugoslavije. Na ovim prostorima u srpskoj

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 državi može da bude samo srpska vojska. Ako hoćemo da imamo srpsku državu, a to
2 hoćemo i to moramo, onda imperativ svakog Srbina, osveštenog i neosveštenog, i
3 čitavog srpskog naroda mora da bude ujedinjenje ili smrt, s verom u Boga za
4 otadžbinu."

5 G. TIEGER: [simultani prevod]

6 P: Gospodine Radić, da li je to bio gospodin Kuprešanin?

7 O: /prevod engleskog transkripta: "Da."/

8 P: A on je bio član Kriznog štaba ARK-a? Je li tako?

9 O: Ja mislim da jeste. /nerazgovetno/ ...ako je, onda je bio.

10 P: Dozvolite da sada pogledamo dio u kom se vide napomene gospodina
11 Brđanina tom prilikom.

12 [Gleda se video-snimak]

13 "G. BRĐANIN: Braćo i sestre, dragi Krajišnici i svi ostali patrioti koji
14 su došli na ovaj skup. Ne smijemo nasjesti na najveću podvalu da glasamo o miru
15 i ratu. Mi glasamo o izdaji ili o spašavanju Republike Srpske. One lijeve snage
16 koje nam ponovo nude zajednički život moraju da znaju da je obaveza Srba da
17 sledećih sto godina brišu cipele o poganina i nekrsta koji je opoganio ovu našu
18 zemlju."

19 G. TIEGER: [simultani prevod]

20 P: Gospodine Radić, pretpostavljam da je to osvježilo Vaše sjećanje.

21 O: /prevod engleskog transkripta: "Jeste."/

22 P: Da li se sjećate da je kasnije, na tom istom mitingu, gospodin
23 Krajišnik bilo odgovarajući na komentare gospodina Kuprešanina ili izražavajući

1 opšte odobravanje prethodnih govornika, iznio svoje napomene?

2 O: Istinu govoreći, ne sjećam se šta je rekô. To je deset godina unazad

3 -

4 G. TIEGER: [simultani prevod] Molim da se emituje sljedeći odlomak,
5 odlomak 8.

6 [Gleda se video-snimak]

7 "G. KRAJIŠNIK: Draga braćo i sestre, dragi moji Krajišnici i s jedne i s
8 druge strane Unije... Poslije ovih divnih riječi mojih prethodnika, osećam
9 veliko zadovoljstvo što sam danas na ovom skupu. Zadovoljstvo što vidim na djelu
10 plodove naše otadžbinske borbe. Vidim snagu našeg naroda, vidim veliki
11 patriotizam i veliko rodoljublje. Ako tome dodamo dokazano junaštvo srpskog
12 naroda Krajine, onda na ovom, što ovde u Banjaluci i Krajini imamo, može samo da
13 nam zavide svi narodi svijeta."

14 G. TIEGER: [simultani prevod] Molim da sada pogledamo odlomak 9; to je
15 također jedan dio koji se odnosi na napomene gospodina Krajišnika.

16 [Gleda se video-snimak]

17 "G. KRAJIŠNIK: Samo želimo da se odvojimo jer ne možemo živjeti skupa.
18 Ja moram reći nekol'ko rečenica na diskusiju, na govor gospodina Kuprešanina.
19 Muslimani ako ne žele da budu Srbi, ako ne priznaju - ja im to vjerujem - jel
20 onaj ko ne zna i ne želi da bude Srbin, njega je meni samo žao i on ne zna
21 koliko je to lijepo i dično. Zato treba da se odvojimo. Veliki bi rat trebao da
22 nas neko natjera da opet živimo skupa. Rat ne treba da se razdvajamo jer smo već

23

24

25

26

27

28

29

30

1 razdvojeni. Rat treba da nas neko opet skupa skupi u istu državu. Mi hoćemo ona
2 prava koja su ostvarili svi narodi u bivšoj Jugoslaviji. 'Oćemo svoju državu.'

3 G. TIEGER: [simultani prevod]

4 P: Gospodine Radić, Vi ste pomenuli i pogledali neke od napomena
5 gospodina Brđanina. Da li je tačno da je njega na tu funkciju dovelo rukovodstvo
6 zato što je on bio vrlo poslušan?

7 O: A čujte, ja ne znam šta je rukovodilo rukovodstvo da ga postavi. Da
8 li ga je... jeste, ono ga je moralo postaviti. A šta ih je rukovodilo da ga
9 postave, na to ja teško mogu odgovoriti.

10 P: Želio bih ponovo da skrenem Vašu pažnju na intervju, odnosno razgovor
11 koji je s Vama obavljen od 16. jula 2001. godine, gospodine Radić. Tom prilikom
12 Vi ste također govorili o stavu gospodina Brđanina kao predsjednika Kriznog
13 štaba, i ako mogu da skrenem Vašu pažnju i pažnju Vijeća i zastupnika Odbrane na
14 stranicu 61 tog razgovora od 16. jula 2001. godine. Počinje sa redom 10.

15 Gospođa Korner Vam je postavila pitanje: "Dakle, Vi kažete da je on
16 izvlačio svoja ovlaštenja iz svoje funkcije poslanika u skupštini na Palama?"

17 A Vi kažete: "Ne samo da je on bio poslanik, on je bio i ministar u isto
18 vrijeme."

19 Gđa Korner: "Ali, bilo je i drugih ljudi koji su isto tako bili
20 poslanici i koji su bili ministri, a nisu bili predsjednici Kriznog štaba.

1 Je li tako?"

2 A Vi kažete: "To je bio zadatak koji je on dobio. A on je bio vrlo
3 poslušan. Niste mogli narediti Ercegu ili Kuprešaninu. Oni su bili malo
4 drugačiji."

5 Dakle, to je bio Vaš stav od 16. jula 2001. godine, gospodine Radić - da
6 je činjenica da je gospodin Brđanin bio poslušan bila važan faktor u njegovom
7 odabiru na funkciju predsjednika Kriznog štaba.

8 O: Najverovatnije da je tako. Ali imali su i drugih kandidata, ali eto
9 baš su njega izabrali.

10 P: I kao što ste rekli, u julu 2001. godine, on je bio poslušan, a nije
11 se moglo računati da će i drugi biti tako poslušni. Je li tako?

12 O: Opet ponavljam. Ne znam šta je opredijelilo rukovodstvo da se njemu
13 to poveri, a ne nekome ko je bio... Bilo ih je u Kriznom štabu, al' nisu bili
14 predsednici kriznih štabova i tako dalje. Jer vid'li ste da su rekli da
15 poslanici moraju biti u kriznom štabu. A što je baš on - pao izbor na njega da
16 bude predsednik - to bih ja Vam teško mogao odgovoriti.

17 P: Ali, 16. jula 2001. nije Vam bilo teško da to zaključite?

18 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, ovaj svjedok je svjedok
19 Tužilaštva. Gospodin Tieger je nekoliko puta ponovio isto pitanje. Mogao bi
20 zaista da ide dalje. Ovo nije svjedok Odbrane pa da ga gospodin Tieger unakrsno
21 ispituje.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger?

23 G. TIEGER: [simultani prevod] Prvo, dozvolite da kažem da se, uopšteno

24

25

26

27

28

29

30

1 govoreći, slažem da postoje ograničenja za svako ispitivanje. I opšti princip za
2 ovog svjedoka i slične svjedoke je taj da – mislim, i Vijeće je svjesno toga –
3 da Tužilaštvo odbacuje formalističko pravljenje razlike između svjedoka Optužbe
4 i svjedoka Odbrane. Jer u ovom slučaju, riječ je o svjedoku koji je toliko
5 učestvovao u događajima i koji se može smatrati *insiderom*. Ja sam spreman da
6 idem dalje, ali ne zato što se pravi razlika koju je citirao gospodin Stewart.
7 Ja mislim da je vrlo važno da u ovom trenutku primijetimo da Tužilaštvo traži
8 odgovarajući prostor za ispitivanje ovakvih svjedoka.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, ja bih morao da Vam
10 ponovo pročitam Vaš podnesak u vezi s tim i sjećam se da ste Vi objasnili stav
11 Tužilaštva u vezi s tim. Ali zar nije tačno da se tu također kaže da ćete Vi
12 onda tražiti pristanak Vijeća? To nije nešto što se može uvući na mala vrata,
13 već je nešto za šta Vi morate da tražite neophodni pristanak Vijeća kada dođe do
14 tog trenutka. Ili je došao trenutak kada Vi tražite odobrenje za takav pristup.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, prvo, mislim da je Tužilaštvo
16 naznačilo da će nastaviti s ispitivanjem što je moguće primjereno u takvim
17 okolnostima i mislim da smo mi to do sada i učinili. Ja ne tražim u ovom
18 trenutku dozvolu da idem izvan pitanja koja sam već postavio i za koja mislim da
19 su neophodna, ali mislim, uopšteno govoreći –

20 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, Vi ste jasno rekli da ovo nije
21 uobičajena situacija kada je riječ o situaciji sa svjedocima Tužilaštva i

1 shvatam da Vi sada imate namjeru da nastavite, da idete dalje... Prema tome, u
2 ovom trenutku nema nikakvo hitno pitanje o kojemu bi trebalo donijeti odluku.

3 Izvolite nastavite.

4 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

5 P: Gospodine Radić, zar nije takođe tačno da ste Vi tokom Vašeg
6 prethodnog svjedočenja rekli da je gospodin Brđanin pomagao pojedinim
7 Muslimanima i Hrvatima, privatno, ali da ako bi javno izjavio bilo šta od onoga
8 šta je uradio za pojedine Muslimane i Hrvate, onda bi ga vjerovatno uklonili sa
9 njegovog položaja?

10 O: Tačno je tako. I svi oni koji su pomagali, morali su to da čine, a da
11 ne doznaju drugi iz reda njegovog naroda. Jednako kao što sad, oni koji su bili
12 pomagani, ne smiju reći od svoga naroda.

13 P: A da li je tačno da bi javno priznavanje ovakve pomoći od strane
14 Srbina koji je bio na vodećoj funkciji kao što je bio gospodin Brđanin, dakle,
15 pružanje pomoći nesrbima, ne samo da bi bilo problematično za njegov položaj,
16 već bi, ustvari, bilo i opasno?

17 O: U svakom slučaju, ne bi ga pohvalili za to. A šta bi mu se desilo -
18 ne mogu da pretpostavljam šta bi mu se desilo. Al' bi ostao bez te funkcije, to
19 je sigurno.

20 P: A da li ste Vi ranije izjavljivali, a posebno u predmetu *Brđanin*, da
21 ne bi bilo zdravo ponašati se na taj način?

22 O: To da kaže da je nekoga pomagao, mislite?

23 P: Tačno.

24 O: Ne bi bilo zdravo; za njega ne bi bilo zdravo.

1 P: Kada je riječ o Kriznom štabu ARK-e, da li je taj Krizni štab dobivao
2 uputstva odozgo, dakle, s vrha, sa Pala?

3 O: Na to pitanje je teško odgovoriti. Ovaj... Al' najverovatnije da je
4 neka...neka uputstva morao dobijati. Jer mi je teško i pretpostaviti da bi
5 Brđanin sâm donosio neke odluke. Međutim, mada je bilo i takvih odluka, koje je
6 sâm donosio. Al' ima odluka koje su ovdje potpisane, al' ne njegovom rukom.

7 P: Kada ste svjedočili u predmetu *Brđanin*, gospodine Radiću, sjećate li
8 se da Vam je postavljeno ovo pitanje i da ste Vi ovako odgovorili - na stranici
9 zapisnika 22123 u retku 3 do 8?

10 Pitanje gospođe Korner: "Dobro. Regionalne vlasti su dobivale uputstva i
11 to ćemo vidjeti kako piše u intervjuu, ali to je tačno. Oni su dobivali uputstva
12 sa vlasti na Palama."

13 A Vaš odgovor: "Svakako su morali slušati upute koje su dolazili od
14 republičke vlade; to je sigurno."

15 Je li to bio tačan Vaš odgovor, gospodine Radiću?

16 O: Tačno. Morali su dobiti... Od nekog su morali dobiti uputstva šta da
17 rade.

18 P: A taj netko bile su republičke vlasti na Palama, je li tako?

19 O: Neko s višeg nivoa, dabome, da je morao dati... nije mogao sâm od
20 sebe to učiniti. Morao je dobiti instrukciju šta da radi. Mada opet, moram reći,

1 da su neke stvari činjene i mimo znanja ljudi sa vrha. To je onaj transkript
2 koga ste imali prilike da vidite, razgovor gospodina Karadžića i Brđanina, po
3 pitanju smjene direktora.

4 P: Vi govorite o presretnutom telefonskom razgovoru iz novembra 1991.?
5 To je...? Kimate glavom potvrdno. Je li odgovor, dakle, "da"? Morate glasno
6 odgovoriti, znate?

7 O: To je bio uzrok konflikta, jednostavno, i taj konflikt je riješen
8 tako što je gospodin Karadžić došao u Banja Luku i rekao da to ne smiju da čine.
9 Dakle, neko je uradio mimo njegovog /nerazgovetno/?

10 P: A taj razgovor iz novembra 1991., samo da pojasnimo, je zapravo
11 razgovor za vrijeme kojega doktor Karadžić i doktor Vukić izražavaju zabrinutost
12 zbog činjenice da je gospodin Brđanin zapravo govorio nešto što je zapravo
13 trebao činiti. Je li tako?

14 O: Bio je to još jedan momenat koji ste Vi propustili, a to je pitanje
15 stvaranja od dvije Krajine jedna Krajina. I to je bilo u tome, međutim, to je
16 predsjednik Karadžić presekao jer to je bilo ovako, dosta nerazuman potez bio
17 koji ne bi imao razumijevanje međunarodne zajednice.

18 P: Mislim da smo mi čuli svjedočenje u vezi s tim pitanjem već ranije,
19 gospodine Radiću, no, hvala Vam.

20 Osim dobivanja i slušanja uputa od republičke vlade, je li Krizni štab
21 prosljeđivao upute na općinski nivo vlasti?

1 O: Jeste. Neko je provodio, neko nije.

2 P: Dakle, Krizni štab ARK ništa nije stvarao nego je samo prosljeđivao
3 ono što je dobivao sa više razine. Je li tako?

4 O: To nisam rekao, al' ponešto je i stvarao. Al' nisam rekao da je samo
5 provodio ono što je prosljeđivano.

6 P: Pa, ja nisam pokušavao parafrazirati ono što ste Vi rekli. Ja sam
7 zapravo citirao nešto što ste Vi kazali za vrijeme svojega svjedočenja u
8 predmetu *Brđanin*. A ja upućujem i Vijeće i kolege iz Obrane na stranicu 22290 -
9 retci od 18 do 24. To je bilo za vrijeme ispitivanja koje je vodila gospođa
10 Korner. Postavljeno Vam je pitanje:

11 "Dobro, a sada u vezi s odlukama koje smo vidjeli od regionalnog Kriznog
12 štaba koje su prosljeđivane opštinskim, bilo SJB, odnosno stanicama javne
13 bezbjednosti ili općinskim kriznim štabovima - jesu li te upute bile napravljene
14 u regiji, po vlastitom nahođenju ili su bile rezultat uputa s Pala?"

15 Vaš odgovor je bio: "Kao što sam već rekao, krizni štabovi ništa nisu
16 stvarali; oni su prosljeđivali ono što su dobivali s više razine."

17 O: najvećim dijelom to je bilo. Al' ipak, bilo je, kažem, i odluka koje
18 su kasnije morali da povuku pod utjecajem ljudi sa višeg nivoa. Kao recimo,
19 smjena direktora. Svi oni koji nisu u SDS-u, bez obzira što su članovi... što su
20 Srbi, da se skinu ako nisu u SDS-u. To je predsjednik Karadžić presjekao i nije

21

22

23

24

25

26

27

28

29

30

1 dozvolio da se to čini. To nije bila instrukcija sa nivoa Republike Srpske.

2 P: Dobro. I, samo da pojasnimo, Vi zapravo pravite razliku između napora
3 da se uklone ili smijene oni koji nisu bili članovi SDS-a od napora da se uklone
4 ili smijene nesrbi odnosno osobe koje su se smatrale nelojalnima srpskoj
5 republici, je li tako?

6 O: Ne činim taj napor, nego jednostavno hoću da kažem da su postojale
7 neke odluke koje nisu dobijene sa nivoa Republike Srpske. A u Vašoj
8 dokumentaciji naći ćete da su se dugo zadržavali Muslimani odnosno danas
9 Bošnjaci na direktorskim mjestima i da mi je to bilo zamjerano. Al' to sam mnogo
10 kasnije doznao. Iz presretnutog razgovora predsjednika Kriznog štaba.

11 P: Je li točno onda da su mjesni, općinski predsjednici kriznih štabova
12 redovito izvještavali Kriznome štabu ARK kako bi predali izvještaj o situaciji o
13 događajima u njihovim zonama odgovornosti?

14 O: Je /nerazgovetno/.

15 P: A u pogledu nekih naloga ili naredbi ARK koji su slane općinskim
16 kriznim štabovima, ja bih Vama i Sudu skrenuo pažnju na nekoliko dokumenata.
17 Prvi je sljedeći dokazni predmet... - časni Sude, mislim da je to ovaj puta onaj
18 dokument koji smo već imali. Radi se, naime, o odluci od 22. juna 1992. ERN broj
19 tog dokumenta je 00916505 i 06.

20 GDA SEKRETAR: [simultani prevod] Dokazni predmet P358.

21 /.../

22 G. TIEGER: [simultani prevod]

23 P: Koliko znam, Vama je ovaj dokument, gospodine Radiću, donekle poznat
24
25
26
27
28
29
30

1 iz Vašeg prethodnog svjedočenja, ali bez obzira na to, ja bih Vam ukratko htio
2 skrenuti pažnju na nekoliko njegovih dijelova. Prvo, datum ove odluke, 22. 06.
3 1992., ispod "Odluka" piše da "samo ljudi srpske nacionalnosti mogu biti na
4 mjestima gdje je moguć dotok informacija", zatim "na čuvanju društvene imovine,
5 odnosno na svim mjestima koja imaju važan značaj za funkcionisanje privrednog
6 subjekta" i tako dalje, a isto tako bih Vam skrenuo pažnju na broj odmah ispod
7 naslova: 03-531/92.

8 O: /prevod engleskog transkripta: "Na koji broj mislite? Mislite na broj
9 na ovom dokumentu?"/

10 P: Da, da, broj koji se nalazi odmah ispod zaglavlja u kojem piše
11 "Srpska Republika Bosne i Hercegovine, Autonomna regija Krajina" i tako dalje.

12 O: /prevod engleskog transkripta: "531/92."/ Ja.

13 P: Sada bih Vam skrenuo pažnju na još dva dokumenta. Prvi je sljedeći
14 dokument -

15 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, Vi ste spomenuli ERN-
16 brojeve 505 i 506. Ja imam prijevod, odnosno, samo original koji izgleda ima
17 broj 505, a ne i 506. Ili pak imam nepotpuni primjerak.

18 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, čini nam se da je 506 drugi
19 dokument.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, to je znači, drugi dokument. No,
2 budući da je gospodin Tieger spomenuo obje stranice -

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Molim Vas, pogledajte moju kopiju.
4 Možete pogledati i svoju pa usporediti, no prije svega, ja imam tri stranice,
5 dvije na engleskom, jednu na B/H/S-u.

6 G. TIEGER: [simultani prevod] Dopustite mi da ja govorim o tom problemu
7 na najjednostavniji način. Naime, ako se ograničimo samo na jednu stranicu, onda
8 je to ona stranica označena ERN brojem koji završava sa 6505.

9 P: Gospodine Radiću, sada bih Vam dakle, skrenuo pažnju na sljedeći
10 dokazni predmet koji ćemo označiti po redoslijedu. To je dokument iz Općinske
11 skupštine odnosno Kriznog štaba Skupštine općine Petrovac.

12 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] P359.

13 G. TIEGER: [simultani prevod]

14 P: Dakle, kada pogledamo dokazni predmet Optužbe P359, je li točno,
15 recite gospodine Radiću, da je ovo dokument iz Kriznog štaba općine Petrovac
16 koji se poziva na prethodni dokument, na dakle, odluku Kriznog štaba ARK te
17 informira Krizni štab na osnovi odluke o slijedećim koracima koji su tu
18 nabrojani u dokumentu, a koji su poduzeti u općini Petrovec?

19 O: Jes', samo što ovdje pod jednom od tačaka kaže da su već ranije
20 udaljeni; i prije ove... /nerazgovetno/ skupštine... mislim da je tačka 1, 2, 3,
21 4: "u organima uprave Skupštine već ranije su uklonjeni s radnih mjesta."

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 Prema tome, znači, postupili su ne na osnovi naloga, nego na osnovi svojih
2 odluka. Mada ja moram reći: ovaj dokument ovdje... - ja sam i prošli puta rekao
3 da ovo nije sa potpisom gospodina Brđanina, ali to izgleda ovaj... to je
4 sekretar njegov.

5 P: Iako ste u pravu da ovaj dokument iz Petrovca pokazuje da... - ja
6 sada ne govorim o tom dijelu Vašeg svjedočenja, gospodine Radiću, već o Vašim
7 komentarima u vezi s ovim tačkama u dokumentu iz Petrovca. Vi ste dakle, rekli
8 da u tom dokumentu stoji da su neki Muslimani bili otpušteni čak i prije ove
9 naredbe. Htio bih Vam skrenuti pažnju na rečenicu kasnije u kojoj piše
10 "...preostali zaposleni su otpušteni sada; udaljeni su sada. Izuzetak
11 predstavlja jedan radnik koji je ostavljen da dovrši započete poslove te će biti
12 udaljen nakon toga."

13 O: Da.

14 P: I sada bih Vam skrenuo pažnju na sljedeći dokazni predmet Optužbe.
15 dokument od 13. jula 1992. To je dokazni predmet koji nosi oznaku P0071104.

16 GDA SEKRETAR: [simultani prevod] P360.

17 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, krivo sam rekao ERN broj.
18 Naime, tačno je da tu postoji P000-7014 do 7108, barem na izvornom dokumentu.

19 P: Gospodine Radiću, skrenuo bih Vam pažnju na prvu dužu tačku gdje
20 stoji naslov "Sljedeći se zaključci mogu izvući iz dostavljenih informacija".
21 Ako pogledate zadnju tačku koja je tu navedena - mislim da se nalazi na drugoj
22 stranici - u kojoj piše: "Odluka Kriznog štaba Autonomna regija Krajina u Banja
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Luci 03531/92", od 22.06.1992. o popuni rukovodnih radnih mjesta i drugih mjesta
2 važi za funkcionisanje privrednog subjekta u SJB je sprovedena. To je još jedan
3 pokazatelj reakcije odnosno odgovora općinskog Kriznog štaba na direktivu ARK.

4 Je li tako?

5 O: Jes'.

6 G. TIEGER: [simultani prevod]

7 P: Gospodine Radiću, u Krajini su Muslimani otpušteni iz policije, iz
8 poštanske službe, iz bolnica, pa bez posla su ostali čak i nastavnici muzičkog
9 odgoja. Je li to tačno?

10 O: Je.

11 P: Ova otpuštanja su se katkada označavala eufemizmima tipa "diferencija
12 osoblja" ili "uravnotežavanje" i sličnima. Je li to tačno?

13 O: Posebno kad je u pitanju otpuštanje profesora muzičkog vaspitanja i
14 /nerazgovetno/ jer oni nisu imali pristupa nikakvim informacijama za razliku od
15 onih u policiji, u pošti i tako dalje.

16 P: A ti nalazi za diferencijaciju personala ili za uravnoteživanje
17 odnosno ta otpuštanja s radnih mjesta su zapravo došla sa samoga vrha, sa Pala,
18 je li tako?

19 O: Ja ne znam da li baš taj ovaj... termin "diferencijacija kadrova"
20 došla, ali on je stekao pravo građanstva i on je primjenjivan manje-više u svim
21 opštinama pod nazivom "diferencijacija kadrova". A odakle je stigao, ne znam
22 stvarno. Ali je primjenjivan.

23 P: I, uz ovo pojašnjenje, je li tačno da su ti nalozi koji su trebali
24
25
26
27
28
29
30

1 biti provedeni na općinskom nivou, dolazili sa samoga vrha, s Pala?

2 O: Nisu. Nisu baš sa samog vrha jer ne...ne...neposredno nama sa vrha, u
3 opštini. Drugo, imali su instance preko kojih je to dolazilo. Baš neposredno da
4 se to uradi - možda jedna il' dvije instrukcije, al' ne više.

5 P: Gospodine Radiću, sada bih Vam ponovno skrenuo pažnju na razgovor iz
6 mjeseca jula 2001. godine. Konkretno, na 27. stranicu tog razgovora. Počinje u
7 13. retku 27. stranice. Gospodin Grady je postavljao pitanja na početku. Pitanje
8 je bilo:

9 "No, činjenica je da je gospodin Brđanin bio jako moćan čovjek, zar ne?"

10 A Vi ste rekli:

11 "Ali ne. Htio sam Vam govoriti o tome, htio sam Vam skrenuti pažnju na
12 činjenicu da moć nije dolazila iz Kriznoga štaba koji je trajao samo jedan
13 kratki period zato što sam ja odbacivao mnoge odluke koje je on donosio. Moć tih
14 ljudi je dolazila s viših vlasti, od njihovih ovlasti kao zastupnika, kao
15 ministara i slično tome."

16 I zatim je gospođa Korner pitala:

17 "Koje ste Vi to odluke odbacili koje je on donio?"

18 Odgovor:

19 "Ja sam odbio otpustiti, smijeniti direktore i rukovodioce koji nisu
20 bili članovi SDS-a, a on se poslužio autoritetom Radovana Karadžića da skrene
21 pažnju na ono šta se događalo na terenu. Naravno, to se nije zaboravilo i on
22 nije bio sam. Bilo je i drugih koji su htjeli učiniti isto. Ja sam se s njim
23
24
25
26
27
28
29
30

1 sukobio kada je htio smijeniti dekana i tako dalje. Isto tako, pitanje je
2 balansiranja kadrova, ali to balansiranje kadrova nije došlo iz njegove glave.
3 To je došlo sa samog vrha."

4 O: Nije tu u pitanju dekan. To je u pitanju rektor koji je smijenjen.
5 Rektor univerziteta, a ne dekan fakulteta. Tu sam se stvarno sukobio sa njim.
6 Znate, 'oće da se kaže da je Brđanin bio jako moćan. Faktički, njega i njegove
7 odluke nisu bog zna koliko slušali, barem oni koji su htjeli razmišljat. I to je
8 bio razlog zbog čega sam ulazio u konflikt sa njim, skrećujući mu pažnju da
9 rektora ne može smijeniti niko, da univerzitet ima svoju autonomiju, no on to
10 nije znao. I ne verujem da mu je neko to rekao sa strane "smjeni rektora",
11 pogotovo oni koji znaju šta je to rektor. To je to zbog čega sam ulazio u
12 konflikt sa njim.

13 P: Znači, Vi ste htjeli istaći dvije stvari gospođi Korner za vrijeme
14 ovoga razgovora 2001. godine. Prvo, da ste se sukobili s gospodinom Brđaninom u
15 vezi s pitanjem mogućeg otpuštanja ili smijene rektora, a drugo, da to
16 balansiranje kadrova nije došlo, zapravo, da nije bila izmišljotina gospodina
17 Brđanina već da je došlo "sa samog vrha". Je li to tačno?

18 O: Sad mi je teško stvarno reći jer on to dobio s vrha, ali i taj termin
19 /?je/ također bio prihvaćen - to balansiranje kadrova, prihvaćen, i provođeno
20 je. Mislim da je dobar povod za to bio što se to isto dešavalo i na bošnjačkoj i
21 na hrvatskoj strani. Svi Srbi su bili otpušteni. I to je sad onda bilo; da
22 uspostavi se balans, balans između onoga što oni rade i ovoga u Republici
23 Srpskoj. Ali baš svi Srbi. Ni danas ih nema mnogo na rukovodnim mjestima u
24
25
26
27
28
29
30

1 Sarajevu, i poslije svega što se desilo.

2 P: To bi mogla biti dobra ishodišna točka, gospodine Radiću, pa
3 nastavimo s nekim drugim podacima koje ste Vi dali za vrijeme toga razgovora s
4 Tužiteljstvom. Skrenuo bih Vam pažnju, Vama, i sucima, i odvjetnicima na 43.
5 stranicu tog razgovora; od 17. do 21. retka. I ovdje Vi govorite, gospodine
6 Radiću:

7 "Upute za balansiranje su došle s Pala; za balansiranje kadrova koje je
8 trebalo provesti na terenu. I to je bio odraz onoga što se događalo u drugim
9 dijelovima Bosne i Hercegovine. I kada je došlo od viših vlasti ovamo, onda je
10 početo i sa provođenjem toga."

11 O: To sam maloprije rekao. Dok se nije desilo na jednoj, drugoj strani,
12 nije se počelo ni kod nas dešavati. I najverovatnije je da je neko odozgo dao
13 nalog "učinite to isto". Jer znate, /nerazgovetno/ u pošti, u policiji, u
14 Republici Srpskoj bili nesrpsko...nesrpski ovaj... radnici, a tamo je sve bilo
15 očišćeno: i pošta, i policija, i sudstvo, i sve ostalo, od Srba.

16 P: Za vrijeme tog razgovora, Vi ste ukazali na još dva razloga,
17 gospodine Radiću, zašto ste znali i zaključili da su te upute za balansiranje
18 došle s Pala. Prvi razlog bila je činjenica da je to balansiranje već obavljeno
19 u čitavoj Republici Srpskoj. Dakle, ne može biti nekakva situacija da se nešto
20 provodi samo na jednom mjestu. Je li tako?

21 O: Ja... /nerazgovetno/ ovaj... republik... čitave Bosne i Hercegovine
22 je bilo to urađeno. A ne samo... /nerazgovetno/ ako je za dio Republika
23 Srpskoj... Republici Srpskoj još nije stigao nalog. Dakle, to je desilo

24

25

26

27

28

29

30

1 se bilo u Herceg-Bosni, to se desilo i u tom dijelu Bosne u kojemu su bili
2 Bošnjaci. Pa i u Hrvatskoj, ako hoćete... u tom smislu.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Radić, mogu li Vas prekinuti
4 na trenutak. Da li je Vaš odgovor da Vi kažete da je to bilo učinjeno u cijeloj
5 Bosni i Hercegovini na osnovu instrukcija Pala? Jer to je bilo pitanje.

6 SVEDOK: Nego da su Pale to uradile zato što je to bilo sprovedeno u
7 čitavoj Bosni i Hercegovini.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, ali molim Vas -

9 G. STEWART: [simultani prevod] Da bismo bili fer prema svjedoku, to je
10 bilo prilično dugo pitanje i počelo s instrukcijama o balansiranju kadrova koje
11 su došle sa Pala, a onda drugi dio pitanja navodi dva dodatna razloga koja ste
12 Vi naveli zašto je to balansiranje kadrova došlo sa Pala. Kada je pitanje tako
13 dugo, onda nije iznenađujuće da ga je svjedok shvatio na drugi način.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Zbog toga ja pokušavam da pojasnim
15 pitanje i možda bismo mogli da tražimo pojašnjenje od gospodina Tiegera.

16 Gospodine Tieger, izgleda da svjedok nije u cijelosti shvatio pitanje i
17 takođe je iznesen komentar da je Vaše pitanje bilo predugo što je tačno. Možda

biste mogli da pravite pitanja kraćim - što kraća to bolja. A ne tako sveobuhvatna.

G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

P: Uz ovakvu uputu, gospodine Radić, ja ću pokušati da razbijem ovo pitanje na nekoliko pitanja. Prvo sam rekao da ću skrenuti Vašu pažnju na dijelove razgovora u kojima ste Vi ukazali na dva različita razloga, na osnovu kojih ste znali i zaključili da su ti nalozi za balansiranje kadrova došli sa Pala. Dozvolite da Vas usmjerim sada na prvi razlog.

Da li ste u julu 2001. godine rekli da je jedan od razloga po kojem ste znali da su nalozi došli sa Pala to što su ti nalozi primjenjivani širom Republike Srpske?

O: Tačno.

P: A da li ste naveli dodatni razlog po kojem ste to znali, a to je dokument koji je donesen pred Krizni štab da bi se primijenili ti nalozi? To je dokument sa Pala koji se odnosio na balansiranje kadrova.

O: Ne znam jel taj dokument vidio nisam. Moguće je da sam rekao da postoji dokument, ali ja ga vidio nisam. Da se vrši balansiranje.

P: Ako sam dobro shvatio, Vaši odgovori tokom tog razgovora, ako sam ja te odgovore shvatio - a Vi me ispravite ako griješim, jer ću ja Vama rado pročitati te dijelove - jer u tim odgovorima se kaže da Vi zaista niste vidjeli taj dokument, ali da je neko donio taj dokument u Krizni štab i rekao da ima taj dokument koji je sa Pala i da ga treba primijeniti. Da li je to u suštini tačno?

1 0: /prevod engleskog transkripta: "Netko..."/ je rekao da je dokument sa
2 Pala donesen i ima da se primjeni. Ja ga lično vidio nisam. Dakle, neko je
3 rekao. Ja to ponavljam.

4 G. STEWART: [simultani prevod] Možda sam ja nešto propustio, ali ja ne
5 mogu da nađem u transkriptu iz prethodnog predmeta da je... kako je to rekao
6 gospodin Tieger, da je svjedok rekao da nije vidio dokument, ali da je neko
7 donio dokument u Krizni štab i rekao da postoji dokument i da ga treba
8 primijeniti. Možda smo mi propustili taj pasus, ali u ovom trenutku mi nemamo
9 referencu za to.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ako postoji bilo kakva sumnja, molim Vas
11 da citirate i ukažete na tačan izvor toga.

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, prije svega, želim da kažem da ja
13 mislim na razgovor iz jula, a ne transkript.

14 G. STEWART: [simultani prevod] To je bio lapsus. Ja znam da je riječ o
15 razgovoru iz jula. Kad sam rekao transkript, to je bio lapsus. 16. juli 2001.,
16 jer jedan razgovor je bio u julu 2001., a drugi u julu 2002. Znači, to je 16.
17 jul 2001.

18 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, prije svega, mislim da je svjedok
19 odgovorio na to pitanje. A ja ću rado da pročitam dio na osnovu kojeg je
20 postavljeno to pitanje.

21 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ne, dovoljno je da date broj stranice.

22 G. STEWART: [simultani prevod] Riječ je o nečemu potpuno drugom. Svjedok

1 jeste odgovorio, ali činjenica je da se pitanje gospodina Tiegera pozivalo na
2 prilično detaljan rezime nečega što je ili citat ili je namjera da se detaljno
3 parafrazira i ja samo pitam gdje je takvo nešto.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, molim Vas da date broj
5 stranice kako bi gospodin Stewart mogao da nađe pravo mjesto na koje se Vi
6 pozivate.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] To su stranice 43 i 44, časni Sude. Pored
8 toga, ako mogu da skrenem pažnju zastupnika Odbrane na stranicu 22128 svjedočenja
9 u predmetu *Brđanin*.

10 Rado ću pročitati oba dijela. Dozvolite da počnem sa svjedočenjem, da
11 vidim da li je to također sporno pitanje...

12 G. STEWART: [simultani prevod] Pa vidjet ćemo, je li, zar ne?

13 G. TIEGER: [simultani prevod] Na redu 14, pitanje gospođe Korner:

14 "Dok se ovim bavimo, mogu li Vas pitati šta ste mislili pod ovim
15 odgovorom: 'To je vidjela osoba koja ga je donijela u kriznom štabu i rekla da
16 treba da se usvoji.' Da li mislite osoba koja je donijela u Krizni štab je
17 vidjela original sa Pala?"

18 Odgovor:

19 "Pretpostavljam tako."

20 Pitanje:

21 "Da, ali koja je bila osoba koja Vam je rekla da su instrukcije došla sa
22 Pala?"

23 Odgovor:

24 "Ne mogu se sjetiti ko mi je to rekao. Znam da mi je rečeno da
25 diferencijacija kadrova treba da se primijeni i da se treba primijeniti širom
26 Republike Srpske i ne samo u Republici Srpskoj jer to se također radi u
27 Sarajevu, Zagrebu i tako dalje. I rezultat toga je bila neophodna primjena toga

1 u ovom području takođe. Treba to da završimo. Mora da postoji dokument jer ja ne
2 mislim da bi neko u Kriznom štabu samo tako rekao 'hajmo da diferenciramo
3 kadrove'. To je bio eufemizam na koji sam se pozivao."

4 G. STEWART: [simultani prevod] Pa, časni Sude, moje pitanje se odnosilo
5 na ovo i moja sugestija, sada nakon ovog pasusa koji je pročitao gospodin Tieger
6 me navodi da kažem da to nije tačno odraženo u pitanje koje je gospodin Tieger
7 postavio svjedoku prije par minuta. I ako je postojala bilo kakva sumnja, kada
8 je riječ o parafraziranju, mislim da bi bilo mnogo bolje da ništa ne rizikujemo,
9 da se direktno citira iz materijala, a ne da se pokušava -

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Mislite na redak u kom se kaže da je
11 neko "donio u Krizni štab"?

12 G. TIEGER: [simultani prevod] Ja sam rekao da ću pročitati dva različita
13 dijela.

14 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, rekli ste da ćete pročitati i drugi
15 dio. Dajte da sada saslušamo drugi dio.

16 G. TIEGER: [simultani prevod] Dobro. To je stranica 43; počinjemo sa
17 retkom 17: "Instrukcije o balansiranju su stigle sa Pala, balansiranje kadrova

1 koje je trebalo da se onda primijeni na terenu. To je bio odraz onoga što se
2 dešavalo u drugim dijelovima Bosne i Hercegovine i došlo je od viših vlasti
3 ovdje." I onda, sljedeće, kaže se: "Primjena je počela."

4 Pitanje:

5 "Kako ste znali da su instrukcije o balansiranju, kako Vi to nazivate,
6 bilansiranju radnika, došle sa Pala?"

7 Gospodin Radić:

8 "Postojao je dokument."

9 Gospođa Korner - pitanje:

10 "Da li ste Vi vidjeli taj dokument?"

11 Gospodin Radić:

12 "To je vidjela osoba koja ga je donijela u Krizni štab i rekla da treba
13 da se usvoji i da treba ne samo da se primjeni ovdje već u cijeloj Republici
14 Srpskoj i da je to situacija koja takođe prevladava u drugim dijelovima i da je
15 to upućeno iz Trebinja u Krizni štab."

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, to nije bukvalno isto.

17 G. STEWART: [simultani prevod] Nije samo pitanje 'bukvalno istog' već je
18 prilično blisko da bi se moglo biti fer, ali ja ne tvrdim ovo namjerno; mislim
19 samo da to ukazuje na značaj toga da cijeli ovaj način ispitivanja već prelazi
20 konvencionalne granice ispitivanja svjedoka Tužilaštva jer vodi ka nekoj
21 tekstualnoj analizi pitanja i odgovora svjedoka. I to je onda cijela osnova
22 pitanja. Vrlo je bitno biti oprezan kada je riječ o rezimeima i parafraziranju
23 materijala koji se onda koristi u pitanju.

1 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da li je sada svima jasno u čemu je
2 razlika? Ja sam shvatio da je dokument donesen. Sad, da li je neko rekao nešto u
3 tom trenutku kad ga je donio ili da bi trebalo da se primijeni, to je nešto što
4 je sporno pitanje.

5 Gospodine Tieger, Vi ste shvatili o kakvom pitanju je riječ i da vidimo
6 koliko ćemo daleko s time stići. Ali Vi gledate na sat. Ne bih rekao baš
7 očajnički...

8 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa pitanje je da li ćemo sada napraviti
9 pauzu ili... tako da bi ja mogao da pogledam transkript detaljnije i da dam
10 dodatna pojašnjenja ili da idemo dalje.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] U redu. Sada ćemo napraviti pauzu i
12 nastaviti ćemo u 10 minuta do 18h.

13 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

14 ... Početak pauze u 17.27h

15 ... Sednica nastavljena u 17.56h

16 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.

17 Izvolite sjesti.

18 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, ne želim sada na tome
19 da insistiram u ovom trenutku, ali Vaš podnesak od 21. oktobra u kom piše: "Iz
20 gorenavedenih razloga Tužilaštvo obavještava Pretresno Vijeće o svojoj namjeri
21 da traži dozvolu..." - to je jedna druga vrsta formulacije. Znači, to se ne čini
22 isto što i vrsta prakse koja se razvija u ovom trenutku, ali ostat ćemo na tome.
23 To je ono zbog čega sam ja bio malo zbunjen. Izvolite sad nastavite.

24 G. TIEGER: [simultani prevod] Hvala, časni Sude.

25 P: Gospodine Radić, da bismo završili sa pitanjem o kome smo
26 raspravljali prije pauze, da li je tačno da kadgod je Krizni štab ARK htio da
27 bilo šta sprovede, rekao bi da je naređenje došlo s Pala?

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 O: Da. Samo da li je to tačno bilo, to je sad druga stvar. Ne mogu da garantujem
2 da je to bilo tačno.

3 P: Da li je takođe tačno da su Pale ponekad direktno komunicirale sa
4 opštinama?

5 O: Rjeđe. Ja to govorim sad ovaj... sa stanovišta Banja Luke u kojoj sam
6 ja bio. Rjeđe. Zato što su postojale linije po poslaničkoj, po izvršnoj vlasti,
7 po partijskoj vlasti, ali baš sa predstavnicima opština - rjeđe.

8 P: Dozvolite da citiram direktno iz onoga što ste Vi rekli u prethodnoj
9 prilici; da vidimo da li je to tačno... Ako pogledamo stranicu 22140 Vašeg
10 svjedočenja u predmetu *Brđanin*, na početku stranice, u redu 1 i to ide do reda
11 10, Vama je postavljeno pitanje o komandnom lancu, zapovjednom lancu:

12 "I ponovo, ja ne sugerišem da je to bilo drugačije na drugom mjestu; ali
13 ja samo želim da se bavimo onim što se dešavalo u Srpskoj Republici. To je bilo
14 prenešeno kroz komandni lanac. To je komandni lanac koji je obuhvatao i
15 regionalne, i opštinske, i lokalne mjesne zajednice. Je li tako?"

16 Odgovor:

17 "Ne, ustvari, ne upravo tako. Regionalni nivo bi ponekad bio preskočen i
18 ponekad bismo to dobili direktno na opštinskom nivou."

19 I samo da završim Vaš odgovor:

20 "I onda, ako oni nisu bili zadovoljni sa radom pojedinih opština,
21 primjenjivane su pojedinačne odluke. Ja mislim da u tom smislu, komandni lanac
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 je išao od vrha prema nama tj. oni bi ponekad nešto direktno nama sugerisali što
2 je trebalo da se uradi."

3 Da li je to u suštini tačno, gospodine Radić? Da su ponekad preskakali
4 regionalni nivo i da su uputstva odnosno naređenja primana direktno na
5 opštinskom nivou?

6 O: Pa to sam rekao u odgovoru prethodnom da je to bilo rjeđe. Rijetko.
7 Ponekad. A ne da je to bilo pravilo. A to sam rekao, dakle, i u razgovoru,
8 /nerazgovetno/ razgovoru.

9 P: A kada su opštine primale nalog ili uputstva sa republičkog nivoa
10 direktno, onda je to nešto što su onda opštine morale da urade, je li tako?

11 O: Tako je.

12 P: U nekim slučajevima ili barem u jednom slučaju, opština je imala
13 direktnu vezu sa republičkim nivoom, dakle, sa Palama. Je li tako?

14 O: Imali smo i ako je bilo potrebe, i koristili smo vezu.

15 P: A u slučaju Prijedora, na primjer, njihovi poslanici u skupštini
16 imali su radio-aparate za redovno izvještavanje Pala o onome što se dešavalo u
17 Prijedoru, je li tako?

18 O: Ne poslanici. Mislím, pazite, ako je opština imala sa Palama, onda je
19 imala radio-vezu. Neku vezu je morala da ima sa... Dakle, postojao je jedan
20 slučaj u kome je postojala radio-veza – kad je Prijedor u pitanju.

21 P: A to je bio poslanik, gospodin Srdić? Je li to tačno?

22 O: Tako kažu. Ja ga nisam vidio da govori na radiju, al' su govorili da
23 on ima radio-stanicu kojom kom...komunikuje sa Palama.

24

25

26

27

28

29

30

1 P: A kontekst u kojem se saznalo za radio-stanicu koju je imao gospodin
2 Srđić je bilo ustvari upozorenje koje ste Vi dobili od drugih, da treba da
3 pazite šta govorite pred gospodinom Srđićem jer on podnosi izvještaje Palama. Je
4 li tako?

5 O: Takve su priče bile, da se treba tog gospodina čuvati.

6 P: Ustvari, gospodine Radić, to su bile ne samo opšte glasine, to su
7 informacije koje ste Vi dobili od drugih poslanika koji su radili zajedno sa
8 gospodinom Srđićem. Je li tako?

9 O: Pa ne samo od njeg'. To se u Prijedoru... to je u Prijedoru se
10 pričalo i ja sam to uzeo k znanju. A moguće je i da je neki od poslanika rekao -
11 u to neću da ulazim.

12 P: Rekli ste "moguće da je to rekao neko od poslanika". Ali, Vi ste u
13 prethodnom razgovoru, onom koji je obavljen 16. jula 2001. godine, da ste to
14 znali zato što su njegove kolege poslanici, to znali. Je li tako?

15 O: Pa, ako sam rekao - i jeste. Dakle, i pored ostalih, i poslanici su
16 znali da gospodin ima... Meni su to preneli. Ja sam tu informaciju znao.

17 P: Samo za informaciju Vijeća, riječ je o stranici 56, intervju od
18 2001. i počinjemo na stranici 21. Gospođa Korner je pitala:

19 "Kako znate da je taj poslanik iz Prijedora imao radio-stanicu kojom je
20 komunicirao sa Palama?"

21 Gospodin Radić je rekao:

22 "Njegove kolege, poslanici su znali."
23
24
25
26
27
28
29
30

Pitanje gospođe Korner:

"Kako ste Vi znali?"

Odgovor:

"Zato što su mi njegove kolege, poslanici, rekli da ja treba da budem jako oprezan u njegovoj blizini i da ne govorim o bilo čemu."

I onda je gospodin Radić identifikovao tog poslanika kao gospodina Srdića.

Gospodine Radić, mislim da smo tom prilikom citirali pasus iz jednog prethodnog razgovora i Vi ste rekli, bez obzira na gospodina Brđanina, da ste Vi i u prethodnom svjedočenju rekli da je gospodin Brđanin bio moćan čovjek. Da li je to tačno?

O: Nisam nikad rekao da je bio moćan. On stvarno nije bio moćan. Njegova moć se temeljila - ja sam rekao na čemu - temeljila se na tome što je bio poslanik, bio je ministar, potpredsjednik Vlade, a njegova moć nije izvirala iz toga što je bio predsjednik Kriznog štaba. I nisam ga nikad smatrao moćnim čovjekom.

P: Ja sam mislio na stranicu 22127 Vašeg svjedočenja u predmetu *Brđanin*. U redovima 4 do 11, kada Vam je postavljeno pitanje:

"Da, jesam. Dakle, ono što Vi kažete je da vlast gospodina Brđanina i ostalih u regionalnom Kriznom štabu, da su njihova ovlaštenja dolazila iz njihovih položaja poslanika i ministara. Je li tako?"

Vaš odgovor je:

"Da. Ovlaštenja gospodina Brđanina, u prethodnom pitanju, tačno je da sam rekao da je gospodin Brđanin bio jako moćan čovjek. Rekao sam da njegova ovlaštenja nisu bila rezultat toga što je bio predsjednik Kriznog štaba. To je bio rezultat toga što je on imao ulogu ministra i tako dalje. I odatle je dolazila njegova moć."

1 O: Ništa drugo nisam rekao ni maloprije. Da je njegova mo... da je izvor
2 njegove moći nije u kriznom štabu nego u njegovim funkcijama koje je imao. Prema
3 tome, to je to.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Radić, dio Vašeg odgovora je
5 bio: "Ja nikad nisam rekao da je bio moćan čovjek", a u djelu koji je Vam
6 pročitao Vi kažete: "Tačno je reći da je gospodin Brđanin bio jako moćan
7 čovjek." I to nije ustvari isto.

8 SVEDOK: /nerazgovetno/ ...i u nastavku, gospodine sudijo, njegov moć...
9 njegova moć je izvirala iz njegovih funkcija. To je bio smisao moćnosti njegove.

10 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Ali, reći: "Nikada nisam rekao da je
11 bio moćan čovjek" i reći "Tačno je da je on bio moćan čovjek" - to su potpuno
12 dvije različite stvari. Ako postoji dobro objašnjenje odakle dolazi njegova moć,
13 to je u redu. Ali ove dvije izjave su kontradiktorne.

14 Izvolite nastavite, gospodine Tieger.

15 G. TIEGER: [simultani prevod] I nekoliko puta tokom ovih razgovora sa
16 predstavnicima Tužilaštva tokom jula 2001. godine, Vi ste ukazali na istu stvar:
17 da su ovlaštenja ili moć gospodina Brđanina i ostalih poticali od njihovih
18 položaja poslanika i ministara. I, recimo, da Vam skrenem pažnju na stranicu 60
19 razgovora od jula 2001. godine, redovi 11 do 15. Vi kažete:

20 "Ne, ono što ja tvrdim je jedna druga stvar. Tvrdim da je moć optuženog
21 moć koja nije poticala iz ove institucije stare dva ili tri mjeseca, kvazi-

1 institucije Kriznog štaba. Njegova moć je poticala iz viših položaja, skupštine,
2 poslanika, ministarskog položaja. Sve je to bilo..."

3 I onda gospođa Korner kaže:

4 "U redu."

5 I to je ono što ste Vi pokušali da naglasite tokom tih razgovora i
6 takođe tokom i Vašeg svjedočenja? Je li tako? Vi klimate glavom, ali potrebno je
7 da kažete.

8 O: /prevod engleskog transkripta: "Da, tako je."/

9 P: Da li je tačno, gospodine Radić, da je veza između rukovodstva zemlje
10 i ljudi na terenu, da su tu vezu ostvarivali poslanici?

11 O: Pazite, bilo bi sasvim logično, ako ode on na sjed... na skupštinu,
12 da sa skupštine prenesu ono što je tamo zaključeno i da, naravno, insistiraju na
13 terenu da se to i provodi što je zaključeno na Narodnoj skupštini Republike
14 Srpske.

15 P: Shvatam. Ali pitanje je izvan same logike situacije, izvan onoga što
16 bi se moglo logično zaključiti na osnovu tih informacija već se odnosi na ono
17 što ste vidjeli, primijetili i saznali na svom položaju. I u tom smislu,
18 dozvolite da Vam skrenem pažnju na stranicu 4 intervju od jula 2001. godine,
19 kada Vam je postavljeno pitanje o naređenju da se osnuju krizni štabovi. Pitanje
20 počinje u redu 32, stranica 4, i kako je to naređenje primljeno.

21 Vaš odgovor:

22 "Ne mogu Vam to reći jer je veza između rukovodstva zemlje i ljudi na
23
24
25
26
27
28
29
30

1 terenu su bili poslanici."

2 I onda idete dalje i kažete:

3 "Stigao je dokument koji je govorio tačno kakva treba da bude struktura
4 kriznog štaba."

5 Dakle, pored logičnog zaključivanja koje bi se moglo primijeniti u ovoj
6 situaciji, da li je tačno da je Vaše zapažanje tokom 1992. ukazivalo na vezu
7 između rukovodstva zemlje i ljudi na terenu – da su tu vezu predstavljali
8 poslanici?

9 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, to pitanje je postavljeno. U
10 redu transkripta 18, 11, 29, dobijen je odgovor na to.

11 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da, i sada je on suočen sa izjavom koju
12 je dao i ponovo mu je postavljeno to pitanje.

13 Izvolite nastavite, gospodine Tieger.

14 G. TIEGER: [simultani prevod]

15 P: Izvinjavam se, gospodine Radić, ako se sjećate pitanje, da li biste
16 odgovorili?

17 O: Pa, logično je kažem, kad se vrate sa Narodne skupštine da nam
18 prenesu ono što je gore zaključeno. I jesu bili, u izvjesnom smislu, veza između
19 Narodne skupštine i vrha sa...sa nama dole. To sam i prošli puta rekao i sad
20 ponavljam. Poslanici su faktički bili ti koji su nam prenosili šta se dešava i
21 kakve su odluke donešene; i, među inima, donijeli su i ovu odluku o
22 form...formiranju štabova i tako dalje gdje i oni imaju odgovarajući broj
23 mjesta.

24 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Samo da ustanovimo da li sam Vas ja
25
26
27
28
29
30

1 dobro shvatio. Da li je Vaše svjedočenje da je to nešto što je bilo logično i
2 što ste Vi vidjeli da se dešava?

3 SVEDOK: To se... to se dešavalo.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod]: Hvala Vam. Da.

5 Izvolite, gospodine Tieger, nastavite.

6 G. TIEGER: [simultani prevod]

7 P: I Vi ste ranije rekli da kada god su članovi Kriznog štaba htjeli
8 nešto da primijene, govorili su da je to došlo sa Pala i da mora da se sprovede.
9 Da li je tačno reći da bi poslanik iz Skupštine ili ministar došao i rekao: "Ovo
10 je naređenje sa Pala i to treba da se primjeni, da se sprovede"?

11 O: Ne bih rekao da je to bio obavezan poslanik. Mogao je biti i neko
12 drugi iz političkog vrha, ne samo iz redova poslanika. Al' obzirom kad se vrate,
13 mogli su donijeti i tu informaciju, šta treba da se radi u kriznom štabu.

14 P: Dobro. Znači, to bi bio netko od onih ljudi koji su imali kontakt s
15 Palama. Dakle, neki zastupnik, ministar ili netko drugi zar ne? rukovodstva ko
16 bi došao i rekao "Ovo su naredili odozgo i to tako treba provesti u djelo." Je
17 li tako?

18 O: Ne bi rekao da su rekli. Mogli... Aaa... donese se i dokument odozgo
19 i preda se Kriznom štabu. Ne samo da su rekli. A moguće i da su nekada i
20 koristili svoj položaj da prenesu neku informaciju koja ne mora uopšte da znači
21 da je potekla odozgo.

22 P: Skrenuo bih Vam pažnju na... - to će možda pomoći - na još jedan dio
23
24
25
26
27
28
29
30

1 Vašega razgovora iz jula 2001., na 44. stranici. Počinje u retku 14. Pitanje
2 gospođe Korner bilo je:

3 "Dakle, jeste li Vi vidjeli naređenje s Pala prije sastanka ili poslije
4 sastanka?"

5 Vaš odgovor je bio:

6 "Kada god su htjeli nešto provesti u djelo, rekli bi da je to došlo s
7 Pala i da se mora provesti. Uvijek."

8 Dalje, pitanje - odgovor:

9 "Da, ali tko bi to rekao? Brđanin ili Kuprešanin?"

10 Vaš odgovor je:

11 "Ne mogu reći za sigurno, ali to bi bio jedan koji su imali kontakte s
12 Palama. Zastupnik u Skupštini ili ministar. Oni bi uvijek došli i rekli: 'Ovo je
13 ono što su naredili odozgo i ovako će se provesti.'"

14 To je točno, zar ne? Tako ste kazali?

15 O: I to je točno.

16 P: Zastupnici su se zapravo smatrali važnijima od ljudi na općinskome
17 nivou. Dakle, oni su se takvima smatrali, tako su mislili o sebi i tako su se
18 ponašali.

19 O: Oni su bili poslanici Narodne skupštine. Prema tome, hijerarhijski
20 viši od nas.

21 P: Ali, nisu bili samo viši. Oni su bili praktički nedodirljivi. Nije li
22 to nešto što ste već bili jedanput kazali i niste li ih Vi nazvali "ruskim
23 deputatima"?

24 O: Pa dobro, oni su se ponekad ponašali tako. Da odu, vrate se i onda
25
26
27
28
29
30

1 nam prenose ono što je rečeno. Da li je rečeno - ne znam - ali uvijek su nešto
2 prenosili šta je gore rečeno i... takvo je bilo ponašanje njihovo.

3 /.../

4 P: Gospodine Radiću, zapravo, kada Vam je postavljeno pitanje u ovome
5 razgovoru u mjesecu julu ko je imao vlast da upravlja događajima u Banjaluci i
6 okolnim područjima, Vi ste rekli: "Policija, vojska i zastupnici, odnosno,
7 poslanici su imali veliki utjecaj."

8 Je li točno? Ja Vam mogu i pokazati gdje to piše. 32. stranica, s
9 početkom u 21. retku.

10 Gospođa Korner kaže:

11 "Dobro, tko onda po Vama je imao ovlasti upravljati onime što se
12 događalo u području ARK? - idemo korak po korak. Dakle, prvo, Banja Luka."

13 Vaš odgovor:

14 "Policija, vojska i zastupnici, odnosno, poslanici su imali veliki
15 utjecaj. Ovdje u općini, mi smo imali ovlasti baviti se lokalnom ekonomijom i
16 svemu što ima općinski status i što se nije promijenilo još od prije rata."

17 To je točno, zar ne? Da su poslanici imali velikog utjecaja na ono što
18 se događalo u Krajini?

19 O: Da krenem redom kojim sam rekao. Policija, vojska u ratno vrijeme -
20 ne treba govorit zašto vojska. Ali isto tako i poslanici koji su predstavnici
21 Narodne skupštine donosili informacije; i oni su imali utjecaja na tu vlast. I
22 prije rata, i u toku rata, i danas je na nivou lokalne vlasti - ono što je bilo,
23 da kažem i prije rata, 1990. godine - da se brinu o lokalnim, komunalnim

1 problemima.

2 P: Dakle, barem jedan dio njihovih ovlasti je bio izveden iz činjenice
3 da su dobivali upute vodstva i prevodili ih dalje niže na teren. Je li tako?

4 O: A oni su nama dolazili sa najsvježijim informacijama sa skupština,
5 odlukama Vlade i onoga što se kreiralo na nivou vodstva. Jer mi faktički nismo
6 imali gore... predsjednici skupština opština nisu imali gore šta da traže izuzev
7 kad imaju problem koji moraju da rješavaju sa vrhom vlasti.

8 P: Dakle, oni bi, nije li točno, donijeli te informacije, rekli bi da se
9 moraju provesti i djelovali su i ponašali se tako, na taj način da je ukazivao
10 da oni zapravo očekuju da se to provede?

11 O: Oni su mogli očekivati i ponegdje je i provođeno. Međutim, tamo gdje
12 je postojala vlast koja je znala da razmišlja, i nije se mnogo toga provelo. To
13 što oni kažu za nas su bili akti, oni koje donese Narodna skupština od
14 odlučujućeg značenja. Mada su oni imali ponašanje malo drugačije od toga; to je
15 činjenica.

16 P: A dio razloga zašto su zastupnici imali tako veliku moć na lokalnoj
17 razini i zašto su se tako ponašali je bio zato što su, po Vašim riječima, imali
18 zapravo vođu gospodara u gospodinu Krajišniku.

19 O: Pa on im je predsjednik bio, predsjednik Narodne skupštine. To ne
20 znači da je sve ono što su oni nama donosili dolje, da je to bilo i od vođe da
21 su dobili. A predsjednik Narodne skupštine sigurno je da je njima nadređen.

1 P: Gospodine Radiću, ja ću Vam sada skrenuti pažnju na još jedan dio
2 razgovora iz jula 2001. godine. Onaj koji, ja Vam tvrdim, da sugerira na to da
3 su Vaši stavovi o tom pitanju zapravo bili nešto više odnosno da se time bavilo
4 s nečim višim /kako je prevedeno/, a ne samo na osnovi njegova položaja kao
5 predsjednika samo. To inače stoji na 62. stranici, počinje u 26. retku:

6 "Naravno, mi smo bili na nižoj razini za njih. Općinska razina. I tako
7 su se oni ponašali. Videćete, ja ne znam koga ste Vi od poslanika pozvali, ali
8 videćete da i danas misle da su oni bolji od drugih. Jer oni su jednom bili
9 izabrani 1990. i bili su na vlasti sve do 1996. I ako imaju moćnog vođu poput
10 Krajišnika -"

11 Pitanje: "Tko je bio moćni vođa?"

12 Vaš odgovor: "Zastupnici."

13 Pitanje: "Poput Krajišnika?"

14 A Vi kažete: "On je bio predsjednik. Još jednom ponavljam, Vi samo
15 gubite vrijeme s kriznim štabovima. Sve je bilo planirano odozgo."

16 Gospodine Radiću, zar niste Vi u tom odgovoru ukazali na to da se treba
17 usredotočiti na upute koje su dolazile s vrha, uključujući i od gospodina
18 Krajišnika?

19 O: To je ovdje... se sada vrši izjednačavanje vođa i predsjednika
20 Narodne skupštine. Tačno je da je on bio predsjednik Narodne skupštine, al' dali
21 je sve ono što su oni činili po terenu bilo od predsjednika Krajišnika - ja to
22 nisam nigdje rekô. Jer i on je imao poslovnika, i on je imao pred sobom statut, i
23 on je morao voditi računa o tome da to bude u zakonskim... Ja bih volio vidit

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

Prazna stranica umetnuta radi usklađivanja numeracije stranica.

1 jedan akt koji je upućen nama, koji je donijela Narodna skupština, potpisao
2 gospodin Krajišnik, a koji je van Ustava, van poslovnika i van... tako da nisam
3 ni jednog trenutka... - ja sam rekao da je bio predsjednik, a ne da je bio
4 njihov vođa - instrumentalizator onoga što su oni činili.

5 P: Zanimljivo je što to kažete, gospodine Radiću, jer niste li Vi
6 također bili rekli da je gospodin Krajišnik bio i član Predsjedništva?

7 O: To se zna. To uopšte nije bila tajna. Bio je gospodin Krajišnik,
8 gospodin Koljević, gospođa Plavšić i gospodin Karadžić. To je Predsjedništvo. Tu
9 se nema šta...šta otkrivat.

10 P: A Predsjedništvo je moglo imati i vršiti utjecaj nad policijom i nad
11 vojskom. Je li tako?

12 O: E sad, šta je Predsjedništvo moglo, znate..., ja bih to teže
13 odgovorio jer nisam upoznat sa radom Predsjedništva, ali najverojatnije da su
14 oni i tek kako morali imati utjecaja kao vrhunsko tijelo na vojsku. Ko je u tom
15 Predsjedništvu imalo tu ulogu da koordinira vojsku, ja Vam o tome ne mogu
16 govorit, to se mora pogledati u poslovnik Predsjedništva, ono, kako je
17 regulisano normativnim aktima, ko komanduje vojskom i policijom.

18 P: Gospodine Radiću, krenimo sada dalje na jednu nešto drugačiju temu.
19 Zamolit ću sljedeći dokument po redu da se obilježi. B008 /u engleskom
20 transkriptu: "B09-8148 do 8153"/ .

21 G. STEWART: [simultani prevod] Oprostite, časni Sude.

22 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Izvolite.

23 G. STEWART: [simultani prevod] Časni Sude, u odgovoru prije nekoliko
24 minuta, u 15. retku bilo je pisalo 18:27:33; 69. stranica, 15. redak, a u
25 transkriptu je pisalo: "Ja imam dokument koji je usvojila Narodna skupština i
26
27
28
29
30

1 koji je potpisao Krajišnik." A gospođica Čmerić mi kaže da je u izvorniku na
2 srpskom jeziku zapravo smisao bio: "Htio bih vidjeti dokument..." - što je,
3 zapravo, sasvim različito.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Gospodine, recite, jeste li Vi
5 kazali da biste htjeli vidjeti neki dokument na kojem bi gospodin Krajišnik išao
6 i izvan onoga što je bilo u skladu sa procedurom?

7 SVEDOK: Gospodine sudije, to sam htio da kažem. I rekao sam.

8 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, ja sam naravno
9 primijetio da logika nije odgovor na sva pitanja, ali ovaj odgovor ima logike u
10 ovome kontekstu.

11 G. TIEGER: [simultani prevod] Razumijem, časni Sude. Hvala.

12 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Nastavite.

13 GĐA SEKRETAR: [simultani prevod] P361.

14 G. TIEGER: [simultani prevod]

15 P: Gospodine Radiću, ja znam da ste imali prilike vidjeti i ovaj
16 dokument za vrijeme Vašega svjedočenja u predmetu *Brđanin*. Treba li Vam još
17 vremena da ga još jednom pregledate?

18 [Sudije većaju]

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, tajnica mi je rekla da
20 ovaj dokument već ima broj dokaznog predmeta P209, pa ćemo ga zadržati.

21 G. TIEGER: [simultani prevod] U redu. Hvala.

22 P: Htio bih Vam skrenuti pažnju na jedan dio ovoga dokumenta, gospodine
23 Radiću, a to je popis nesrba iz Prijedora. 42.000 Muslimana i 2.000 Hrvata se
24 navodi na tome spisku i, kako piše u dokumentu, kaže da su oni "odseljeni iz

1 Prijedora". Zapravo, dakle, ovaj dokument pokazuje 44.000 nesrba koji su bili
2 protjerani iz Prijedora do 1993. godine. Je li tako?

3 O: Tako piše. To je pravilo Ministarstvo za unutrašnje poslove, Centar
4 službi bezbjednosti.

5 P: A to je naravno, u skladu sa Vašim shvaćanjem i sa Vašim primjedbama,
6 s Vašim opažanjima o onome što se događalo u Prijedoru 1992. i 1993. Je li tako?

7 O: Da.

8 P: A isto vrijedi i za ostatak dokumenta. Dakle, to je sve u skladu sa
9 Vašim tadašnjim opažanjima. Je li tako?

10 O: Ne znam o kojim opažanjima govorite, ovaj... o kojim opažanjima
11 govorite?

12 P: Pa, prvo, Vi ste vidjeli neke od tih ljudi koji su bili deportirani,
13 zar ne? Oni su bili deportirani u stočnim vagonima.

14 O: Vidio sam.

15 P: Osim protjerivanja ovih nesrba iz Prijedora, Ključa i Sanskoga mosta
16 kako piše u dokumentu, došlo je i do ubojstava velikih razmjera nesrba za
17 vrijeme operacija koje su izvodile srpska policija i vojne snage. Je li točno?

18 O: Da.

19 P: A osim toga, civili nesrbi su odvođeni u logore. I Vi ste lično imali
20 prilike posjetiti jedan takav logor, zar ne?

21 O: Jesam.

22 P: A to je bio posjet logoru Omarska u julu 1992. Je li tako?

23 O: /prevod engleskog transkripta: "Tako je."/

24 P: Omarskom je upravljala policija i vojska. Je li točno?

1 O: Više policija, je.

2 P: Ali, Vi ste dobili dozvolu odnosno tražili ste i dobili dozvolu za
3 posjet Omarskoj od vojske?

4 O: Da.

5 P: I tamo ste vidjeli civile zatočene u uvjetima koji su bili, sasvim
6 jasno, neadekvatni za ljudska bića. Je li točno?

7 O: Tačno.

8 P: Vi ste čak i prije svog odlaska tamo imali nekih podataka o broju
9 ljudi koje su tamo držali i o uvjetima u kojima su bili zato što je jedan
10 priličan broj Muslimana iz Prijedora Vas o tome bio obavijestio. Je li tako?

11 O: Tačno.

12 P: Uistinu, čak i Srbi koji su živjeli u Omarskoj, neki Srbi koji su
13 živjeli u Omarskoj su tražili od vlasti u Banjaluci da prebace Muslimane iz
14 logora Omarska. Je li točno?

15 O: Od vlasti u Banjaluci oni nisu mogli tražiti ništa jer to nije bilo u
16 ingerenciji vlasti u Banjaluci. To je bilo u ingerenciji vlasti Prijedora. Mogla
17 je to uraditi vojska, a mogla je i policija, a vlasti Banja Luke su radile
18 maksimalno što se moglo uraditi. Jer vlasti u Banjaluci nisu imali nikakvu
19 ingerenciju u Prijedoru.

20 P: Dobro. No, svrha moga pitanja, barem djelomice, bila je da su barem
21 neki Srbi došli u Banja Luku, k vlastima, da izvijeste što se događa u Omarskoj
22 te da traže neku vrstu pomoći za Muslimane koji su tamo bili.

23 O: Opet Vam kažem: nisu tražili od vlasti Banja Luke, nego od vlasti
24 koje su bile u Banjaluci da posjete te i da vide šta se dâ uradit. Al' to ne

25

26

27

28

29

30

1 mora znači da su to bile vlasti Skupštine opštine grada Banja Luka. Mada meni
2 jesu dolazili Muslimani koji su imali svoju rodbinu u Prijedoru da se interesuju
3 za njihovu sudbinu; koje sam ja poznao i u Banjaluci i u Prijedoru.

4 P: Kada ste posjetili Omarsku, osim što ste vidjeli uvjete koji su tamo
5 vladali, da li se isto dogodilo da su tamošnji zatočenici bili zlostavljani pred
6 Vašim očima time što su ih tjerali da pjevaju srpske pjesme?

7 O: Al' da ih neko zlostavljao fizički - ne. I ja sam im zamjerio da je
8 to faktički psihičko maltretiranje ljudi da pjevaju pjesme. To je njima... ne
9 pristoji.

10 P: Vi priznajete da je to bilo upravo to; zapravo jedan napor da se
11 ponize te zatočenici. Je li točno?

12 O: Ne da priznajem. Ja to konstatujem da je to bilo psihičko
13 maltretiranje tih ljudi. Rekao sam da to mora prestati.

14 P: Među ostalima u Vašoj delegaciji bio je i gospodin Župljanin,
15 načelnik CSB-a, je li tako?

16 O: Točno, zato što je i policija sređivala tamo pa smo otišli da vidimo
17 kako to radi.

18 P: Jeste li Vi svoje nezadovoljstvo odnosno neodobravanje prenijeli
19 gospodinu Župljaninu?

20 O: Prenio sam ja njima svima svoje neodobravanje, a posebno rukovodstvu
21 Prijedora - i da se što prije mora tražiti rešenje za te ljude. Po povratku u
22 Banja Luku, otišao sam u Međunarodni komitet Crvenog krsta, gospodinu Minigu /u
23 engleskom transkriptu: "Minik"/ i rekao da se moraju preduzeti sve mjere da se
24
25
26
27
28
29
30

1 ti ljudi evakuišu odande. Gospodin Minig - tako se tad zvao šef Crvenog krsta u
2 Banjaluci.

3 P: Vi niste konkretno tražili od gospodina Župljanina da nešto učini s
4 tim u vezi? Zato što je on imao vlastite sebi nadređene. Je li tako?

5 O: Ja sam mogao samo zamolit policiju kao što se moglo i prije rata, i u
6 toku rata, a i danas se može policija samo zamoliti jer ona nikad nije bila u
7 ingerenciji lokalnih vlasti. Za policiju važi subordinacija, Ministarstvo
8 unutrašnjih poslova, regionalno i izvršavanje njihovog po subordinativnim
9 vezama. Vlasti lokalne sa policijom nemaju... - to se dâ vidjeti iz zakonskih
10 akata i prije rata i u toku rata, a i danas je to tako.

11 P: A sve što je policija učinila u Krajini trebao je verificirati
12 ministar unutarnjih poslova na Palama?

13 O: Pretpostavljam da jeste. Jer on je faktički koordinirao to sve.
14 Pretpostavljam da jeste. Jer niko nema drugi u vladi koji je nadležan nad
15 policijom iznad ministra unutrašnjih poslova.

16 P: No, u svakom slučaju, Vi ste shvaćali 1992. da hijerarhija
17 funkcionira na taj način, je li tako?

18 O: Ja sam shvatio odma', pogotovo kad su...su mi ukinuli službu javne
19 bezbjednosti i jedini grad službu javne bezbjednosti je bila Banja Luka. Zato
20 što je tu bio centar službe bezbjednosti za 20 opština, tako da se nismo imali
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

1 kome obratiti da uspostavi se red u najvećem gradu u Republici Srpskoj. No, tako
2 je bilo naređenje i tako je to urađeno.

3 P: Koncentrirajmo se sada na hijerarhiju Ministarstva unutarnjih
4 poslova. Upute su dolazile, dakle, od ministra unutarnjih poslova u CSB-u, a
5 onda iz CSB-a na lokalnu razinu, a izvještaji su se slali uz taj lanac?

6 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, ako bismo mogli da obilježimo
7 sljedeći dokazni predmet. To je članak iz *Kozarskog vjesnika*. Datum je 17. juli
8 1992. godine, a ERN broj je 0300-570.

9 GDA SEKRETAR: [simultani prevod] To je P361.

10 G. TIEGER: [simultani prevod]

11 P: Gospodine Radiću, P361 je članak iz *Kozarskog vjesnika* koji govori o
12 Vašoj posjeti Omarskoj, zajedno sa drugima o kojima smo upravo govorili. je li
13 tako?

14 O: Pročitam... Čitam, gospodine tužioče, samo ovaj... još.

15 P: Izvolite.

16 O: Pretpostavljam da je to ovaj ovde članak /nerazgovetno/.

17 P: Članak sa naslovom "Predstavnici Krajine u Prijedoru".

18 O: U članku se kaže da ste Vi, gospodin Župljanin, doktor Vukić i
19 gospodin Brđanin bili predstavnici iz Autonomne regije Krajine koji su posjetili
20 Prijedor dana o kojem smo govorili.

1 G. STEWART: [simultani prevod] Ne znam koliko brzo može da čita svjedok,
2 ali mu nije dato dovoljno vremena, dovoljno dugo vremena da pročita članak za
3 koji je rekao da želi da ga pročita.

4 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, ja sam odreagovao na nešto što je
5 svjedok rekao. Ja ću mu rado dati vremena koliko god mu treba.

6 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Radić, kad god mislite da Vam
7 treba više vremena... obratite se meni - ako Vam ikad bude trebalo više vremena
8 nego što Vam daje gospodin Tieger.

9 Izvolite nastavite, gospodine Tieger.

10 G. TIEGER: [simultani prevod]

11 P: Pretpostavljam da je ovo tačan izvještaj o onome ko su bili članovi
12 te delegacije koja je tamo bila u posjeti.

13 O: /prevod engleskog transkripta: "Je, tačan je."/

14 P: Želim da skrenem Vašu pažnju na neke napomene gospodina Brđanina,
15 kako se citira u ovom članku. A da bih Vas orijentisao, izgleda da ima podnaslov
16 u kome piše: "Nikome nije lako". A onda bih želeo da skrenem Vašu pažnju na dio
17 članka...; to je četvrti paragraf koji počinje imenom gospodina Brđanina.

18 O: Oprostite, to nije ovaj članak ovde?

19 P: To je dobro pitanje. Da vidimo da li govorimo upravo o istoj stvari.
20 Ili ja možda skrećem Vašu pažnju na nešto što je zajedno sastavljeno kao jedan
21 članak, a ustvari je odraz više članaka ovdje. Kao što znate, prvo sam skrenuo
22 Vašu pažnju... I potražite konkretni paragraf koji počinje imenom gospodina
23 Brđanina. Piše "Radoslav Brđanin".

1 O: Ja. Pretpostavljam da mi skrećete pažnju na ovu tvrdnju gospodina
2 Brđanina: "Ovo u Prijedoru je primjer dobro urađenog posla i prava je šteta što
3 i u Banjaluci nije tako" i tako dalje. "Sticajem okolnosti u Banjaluci se
4 permanentno stvara višak Muslimana koji su izbjegli iz okolnih opština..." -
5 jeste na to mislili? Jâ -

6 P: Upravo to je dio na koji sam želio da skrenem Vašu pažnju.

7 O: To je u stilu gospodina Brđanina. I ništa drugo nemam da kažem. U
8 tome je tačno samo to da je dešavanje oko Banja Luke..., da smo mi bili
9 neprekidno izvrgnuti i podvrgnuti jednom velikom broju izbjeglica koji su
10 dolazili u Banju Luku da traže spas. Jâ -

11 G. TIEGER: [simultani prevod] Samo trenutak, časni Sude.

12 [Tužilaštvo se savetuje]

13 G. TIEGER: [simultani prevod] Časni Sude, izvinjavam se. Ja sada
14 prelazim na jedan drugi dio i mislim da bi teško bilo to obaviti u pet minuta,
15 tako da mislim da bi bilo mnogo bolje da se taj dio obavi u cjelini.

16 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da. Prije nego što to učinimo, gospodine
17 Tieger, cijelev te novine koje su na četiri stranice... i onda je to ustvari

1 prevedeno ovdje. Je li tako? Jesam dobro shvatio?

2 G. TIEGER: [simultani prevod] Ja to mogu da proverim ponovo, ali tako
3 sam i ja to shvatio.

4 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Znači, lijeva strana prve stranice je
5 prevedena, ali mogli biste Vi to da provjerite jer se verovatno ne zna šta je
6 prevedeno.

7 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, ono što možemo svakako da uradimo je
8 da to provjerimo prije nastavka sutra ujutru i da damo odgovor Vijeću.

9 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Da.

10 Gospodine Radić, približili smo se 19h. Završili smo s radom za danas.
11 Želio bih da Vam dam uputstvo da ni sa kim ne razgovarate o Vašem svjedočenju,
12 onim dijelom svjedočenja koji ste već dali danas i onim koji ćete nastaviti da
13 dajete sutra.

14 Molim gospođu poslužiteljku da Vas isprati iz sudnice.

15 Gospodine Radić, očekujemo da sutra budete ovdje u 09.00h. U sudnici I.
16 Dakle, sutra počinjemo sa radom ujutro, a ne poslijepodne.

17 SVEDOK: /prevod engleskog transkripta: "U redu. Hvala Vam."/

18 [Svedok se povlači]

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Gospodine Tieger, svjedočenje gospodina
20 Radića je trebalo da traje četiri sata. Možete li nam reći koliko Vam je još
21 vremena potrebno sutra?

22 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, mislim da mogu dati jednu optimističku
23 procjenu i kao što znate, iako ja ne znam koliko smo vremena potrošili - Vijeće

24

25

26

27

28

29

30

1 zna da se ja dosta rigorozno držim prognoziranog vremena i - mislim da ćemo
2 završiti tokom prve sjednice ujutru.

3 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Pa, vjerovatno ste već premašili četiri
4 sata. Danas smo počeli kasnije. Počeli smo u 14.30h i onda smo proveli neko
5 vreme na proceduralnim pitanjima, ali preostalo vrijeme Vi ste vjerovatno
6 potrošili. Znači, otprilike 40 minuta manje od ukupno četiri sata. Dakle, do
7 sada ste potrošili tri sata i 20 minuta. Imat ćete cijelu prvu sjednicu sutra
8 ujutro. To će biti još sat i po, dakle, i time ćete imati četiri sata i 15
9 minuta, ali verovatno predstavica Sekretarijata može da nam dâ precizniju
10 procjenu.

11 Ona je velikodušnija prema Vama. Tri sata i 10 minuta. Dakle, ako
12 dobijete još sat i po, imat ćete mnogo više od četiri sata.

13 G. TIEGER: [simultani prevod] Pa, očigledno ja sam pogriješio što sam
14 sâm sebi dao kompliment unapred i naučio sam lekciju u vezi s tim. Ja pokušavam
15 da budem što efikasniji tokom ispitivanja i ja pokušavam da dam Vijeću jednu
16 razumnu procjenu u okviru tog raspona, procjene od četiri sata. Ali htio bih da
17 podsjetim Vijeće da je nama ipak jako teško da damo procjenu u ovakvim
18 okolnostima.

19 SUDIJA ORIE: [simultani prevod] Ja to shvatam. Ali htio sam samo da Vas
20 podstaknem da uradite ono što ste rekli. Ako nema drugih pitanja, nastavljamo
21 sutra u 09.00h.

22 SUDSKI SLUŽBENIK: [simultani prijevod] Ustanite, molim.
23 ... Sednica završena u 16.56h.

1 Nastavak zakazan za sredu,
2 27.10.2004., u 09.00h.
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30

utorak, 26.10.2004.

Predmet br. IT-00-39

Ovaj transkript je izrađen na osnovu zvaničnog zvučnog zapisa na jeziku regiona, načinjenog tokom sudske postupka, poštujući *verbatim* pravilo (doslovan zapis, od riječi do riječi). Kako su na suđenju korišteni bosanski, hrvatski i srpski jezik (B/H/S), ovisno o izvornom govorniku odnosno prevodiocu, tako su sva tri jezika zastupljena i u transkriptu. Ukoliko se govornik na suđenju služio nekim drugim jezikom osim navedenih, zapisan je simultani prijevod prevodioca na B/H/S. Članom 33 Statuta Međunarodnog suda utvrđeno je da su radni jezici Međunarodnog suda engleski i francuski. U slučaju razlike između ovog transkripta i verzije na engleskom ili francuskom jeziku, verzija transkripta na radnom jeziku bit će mjerodavni dokument. Numeracija stranica transkripta je u potpunosti uskladena s transkriptom na engleskom jeziku.